

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky utca 1. sz. (Kisgazdapárt helyiségénél.) Telefon: 41-13. Szerkesztőségi hivatalos órák: délután 4-11 óráig.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Hivatal: Bajcsy-Zsilinszky utca 1. szám, (Független Kisgazdapárt helyiségénél.) Telefon: 4-14. Hivatalos órák: reggel 8 óráig, este 6 óráig.

TÖRVÉNYJAVASLAT a Magyar Népköztársaság első 5 éves népgazdasági tervéről az 1950. január 1-től az 1954. december 31-ig terjedő időszakra

A minisztertanács Dobi István elnökletével szombat délután ülést tartott. A minisztertanács Gerő Ernő államminiszter, a Népgazdasági Tanács elnöke előterjesztésére hozzájárult a Magyar Népköztársaság első öt éves népgazdasági tervéről szóló törvényjavasltnak az országgyűlés elé való terjesztéséhez.

A Szovjetunió dicsőséges hadserege felszabadította Magyarországot a német imperialisták uralma alól, ösztönte a magyar nagytörek és nagybirtokosok népi nyomó államhatalmát, s ezzel lehetővé tette, hogy a magyar dolgozó nép hozzakezdjen a fasiszta háborúban rombadöntött magyar gazdaság újjáépítéséhez.

Dolgozó népiünk élen a munkásosztállyal a kommunizmust, a Magyar Dolgozók Pártja vezetésével, a Szovjetunió minden téren megnyilvánuló baráti segítségével, harcban a belső és külső reakció ellen, megvárta a hároméves tervet, befejezte a magyar népgazdaság újjáépítését.

Hála a munkásosztály, a dolgozó parasztság, a néphez hű értelmiség odaadó munkájának, a munkaversenynek, a hároméves tervet majdnem nyolc hónappal a kitűzött határidő előtt teljesítettük.

A hároméves terv eredményeképpen ipari termelésünk az utolsó békeév termelésének 140 százaléka lett.

Mezőgazdaságunk termelése csaknem elérte a háború előtti színvonalat.

A dolgozók életszínvonala ma átlagban 37 százalékkal magasabb, mint a háború előtt. Népiünk egészségesebbé vált és műveltségi színvonala emelkedett.

Alapvető változások történtek társadalmunk és népgazdaságunk szerkezetében.

Három év előtt a gyárilap, a bányászat és kohászat csaknem teljesen tökések kezén volt, jelenleg 92 százaléka állami kézen van. A bankszervezet csaknem teljesen tökések kezén volt, jelenleg állami kézen van. A külkereskedelem csaknem teljesen tökések kezén volt, ma külkereskedelmünk teljes egészében állami külkereskedelem. Nagykereskedelmünk csaknem teljesen tökések kezén volt, jelenleg teljes egészében állami nagykereskedelem. A kiskereskedelem forgalmában az állam és a szövetkezetek részesedése 3 százalék volt, jelenleg eléri a 30 százalékot.

Három év előtt a mezőgazdaságban a nagyüzemi, társas gazdálkodásnak még csírái is alig voltak, ma az ország szántóterületének 7 százaléka az állam és a termelőszövetkezeti csoportok kezén van és 220 gépalom nyújt segítséget a dolgozó parasztságnak.

Államunk a munkásság és dolgozó parasztság állmává, Népköztársasággá lett, a hatalmat hazánkban a dolgozó parasztsággal szövetes munkásosztály gyakorolja.

A hároméves terv eredményeire támaszkodva, az öt éves tervvel népgazdaságunk továbbfejlesztésének, újjáalakításának útjára lépünk. A Magyar Dolgozók Pártja történelmi érdeme, hogy kezdeményezte és alapvonalaitban kidolgozta az öt éves népgazdasági tervet.

Az öt éves népgazdasági tervet a Magyar Népköztársaság Országgyűlése az alábbi rendelkezésekkel törvénybe iktatja:

I. fejezet

Az öt éves terv főfeladatai

1. §.

Az öt éves népgazdasági tervnek a következő főfeladatokat kell megvalósítania:

1. Magyarország iparosításának meggyorsítását, elsősorban a nehéz- és gépipar fejlesztését, mert ez a könnyűipar fejlesztésének, a mezőgazdaság fejlesztésének és szocialista átszervezésének, a közlekedés korszerűsítésének feltétele. Ez a döntő belső feltétele népiünk további gazdasági és kulturális felemelkedésének is, népi államunk és nemzeti függetlenségünk megszilárdításának és biztosításának, a szocializmus építésének hazánkban.

2. Mezőgazdaságunk elmaradottságának felszámolását, hozamának jelentős emelését, hogy bőségesen biztosítsuk a lakosság élelmiszer-szükségletét, elősegítsük növekvő iparunk ellátását nyersanyaggal és hogy mezőgazdasági kivitelünk fokozott mértékben járuljon hozzá népgazdaságunk behozottai igényének kielégítéséhez.

3. Népiünk életszínvonalának további emelését, fokozott ellátását mindenfajta szükségleti cikkel, a lakásvizonyok megjavítását, az egészségvédelem kiépítését, vagy a dolgozók növekvő kulturális igényeinek kielégítését, népiünk nevelését a szocializmus tanításainak szellemében, az állami, a gazdasági, a kulturális építőmunka irányítására új vezetőket, mérnököket, orvosokat, pedagógusokat, gazdasági szervezőket, üzemezőket, tiszteket, állami tisztviselőket stb. kiképzését a munkásság és a parasztság sorából.

4. Honvédelmünk, véderőnk kifejlesztését, a békeszerződés rendelkezései szerint. Csak így tudunk helytállani függetlenségünkért és a Szovjetunióval, valamint a baráti népi demokráciákkal és a világ szabadságszerető népeivel együtt betölteni szerepünket a béke védelmében, az imperialista háborús gyújtogatókkal szemben.

5. Magyarország átalakítását agrár- és ipari országgá, melynek gazdaságában az ipar súlya a döntő és melynek ugyanakkor fejlett, korszerű mezőgazdasága van.

2. §.

E feladatok teljesítésére 5 év alatt biztosítani kell 50,9 milliárd forint beruházást a népgazdaságban.

Ebből az iparba 21,3 milliárd forintot (18,3 milliárd forintot a nehézipar különféle ágába és 3 milliárd forintot a könnyűiparba).

A mezőgazdaságba 8 milliárd forintot (a mezőgazdaságot közvetlenül szolgáló ipari, közlekedési, építkezési, egészségügyi és kulturális beruházások teljes összege 1,3 milliárd forint).

A közlekedés fejlesztésére 7,5 milliárd forintot. Lakásépítést, közeg- és városfejlesztésre, egészségvédelem, szociálpolitikai és kulturális beruházásokra 7,4 milliárd forintot.

A kereskedelem fejlesztésére 0,9 milliárd forintot. Az öt éves terv végrehajtása során jelentkező, egyelőre még meg nem alapítható beruházásokra 2,5 milliárd forintot kell tartalomolni.

A második öt éves terv előkészítésével kapcsolatos beruházásokra 3,3 milliárd forintot kell előirányozni.

3. §.

1. A népgazdaság fejlesztésének eredményeként az egész ipari termelés értékének 1954-ben el kell érnie az 1949. évi ipari termelés 186 százalékát. Ezen belül a nehézipar termelésének értéke az 1949. évi termelés értékének 204,3 százalékát éri el, a könnyűiparé 172,9 százalékát.

2. A mezőgazdasági termelés értékének az 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 142,2 százalékát. Ezen belül a növénytermelés hozama 135 százalékot, az állattenyésztése 101,1 százalékot ér el.

4. §.

1. 1950-től 1954-ig a munka termelékenységét az iparban 50 százalékkal kell emelni.

2. Ugyanezen idő alatt az iparban a termelés önköltségét 20 százalékkal kell csökkenteni.

3. A termelékenység növelését s az önköltség csökkentését az új beruházások, a termelő berendezések műszaki fejlesztése, az üzemek és iparágak átszervezése, szakosítások (profilizálás), szabványosítás, ésszerűsítés, az újítómozgalmak, a munkaversenyek, az élmunkás- és Sztahánov-mozgalmak és a teljesítmény-bérendezés további fejlesztése, stb. útján kell elérni.

5. §.

1. Az életszínvonalnak az öt éves tervidőszak alatt az 1949. évhez képest átlagban 35 százalékkal kell emelkednie és így 1954-ben elérni a háború előtti átlagos életszínvonal 185 százalékát.

2. Az iparban az öt éves tervidőszak alatt 480.000 új munkást és alkalmazottat kell munkába állítani. Ezen belül mintegy 250.000 új szakmunkást, 92.000 beajánlott munkást, 85.000 segédmunkást és mintegy 53.000 különböző értelmiségi foglalkozásút.

3. Az öt éves terv végrehajtásának folyamán felépülő új munkaadószükséglet biztosítására, valamint a munkások és alkalmazottak leiszámában mutatkozó természetes kiesés pótlására és a termelőmunkából állami, gazdasági, kulturális és egyéb vezető munkára kerülők helyettesítésére a következő intézkedések szükségesek:

a) Fejleszteni kell az iparostanulóképzést, segédmunkások, betanított munkások tömeges kiképzését szakmunkássá és ezzel biztosítani a szakmunkás-utánpótlást.

b) Emelni kell a népgazdaság minden ágában a nő munkaadók számát és arányát és biztosítani kell számukra a férfival egyenlő munka- és bértelítételeket.

c) Meg kell szervezni a csak időszaki foglalkoztatott mezőgazdasági dolgozók egyrészesnek foglalkoztatott ipari munkájába s ezzel egyszemélyi állandó foglalkozáshoz és keresethez juttatni.

6. §.

1. A nemzeti jövedelem értékének 1954-ben el kell érnie az 1949. évi nemzeti jövedelem értékének 163 százalékát.

2. A nemzeti jövedelemben az ipar részesedése 1949-től 1954-ig 49,7 százalékról 58,7 százalékra emelkedik. Ebben is kifejezést kell adni az ország gazdasági szerkezetének döntő megváltozása, hazánk agrár- és ipari országgá válásának és a mezőgazdaság fejlődésének.

II. fejezet

A termelés és a beruházások terve

a) ipar

1. §.

1. A bányászat termelésének 1954-ben el kell érnie a 2133 millió forint értékét, ami 1949-hez képest 55,2 százalékos emelkedést jelent.

A széntermelésnek az 1949. évi 11,5 millió tonnáról 1954-ben 18,5 millió tonnára kell növekednie.

Jelentős mértékben emelni kell a vasérc, a mangánérc, a szinesérc, a bauxit, a nyersolaj és egyéb nyersanyagok bányászatát.

2. A bányászat termelésének növekedését 2.465 millió forint beruházásával kell biztosítani. Fokozni kell a meglévő nyersanyagforrások kiaknázását. Újakat kell feltárni és messzemenően gépesíteni kell a bányászati termelést.

2. §.

1. A kohászati ipar termelésének 1954-ben el kell érnie a 4.723 millió forint értékét, ami 1949-hez képest 95 százalékos emelkedést jelent. A nyersvas termelésének az 1949. évi 428 ezer tonnáról 1954-ben 960.000 tonnára kell növekednie, a nyersacél termelésének 890.000 tonnáról 1.600.000 tonnára. Biztosítani kell a timföld, kohóaluminium, a ferromangán, a szinesfémek és a magnézium kohászati termelésének a fokozódó szükségletnek megfelelő növekedését.

2. A kohászatban a termelés emelésére 3.998 millió forintot kell beruházni. E beruházás keretében Mohácsos új, nagyteljesítményű nagyolvasztót és acél- és hengerművet, továbbá új ferromangán-kohót, u. aluminium-kohót kell építeni.

3. §.

1. A nehézipar termelésének 1954. évben el kell érnie 7.725 millió forint értékét, ami 1949-hez képest 138 százalék emelkedést jelent.

Az 1954-es évben az 1949. évi termeléshez képest a különböző szerszámgépek termelésének értékét 185 millió forintról 610 millió forintra, traktorok gyártását 2.600 drb-ról 4.600 drb-ra, vasúti kocsik és motorosvonatok termelését (vasúti teherkocsi egységben számítva) 4.850 drb-ról 10.000 drb-ra, tehergépkocsik gyártását 3.200 drb-ról 9.000 drb-ra, motorkerékpárok gyártását 12.000 drb-ról 23.000 drb-ra kell emelni.

4. §.

1. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

2. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

5. §.

1. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

2. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

6. §.

1. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

2. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

7. §.

1. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

2. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

8. §.

1. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

2. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

9. §.

1. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

2. A könnyűipar termelésének 1954. évben el kell érnie az 1949. évi termelés 172,9 százalékát.

Rejtvénypályázat 7. sz. szelvénye!

Gyártani kell 520 millió forint értékben gáz-, villany és nehézipari gépeket, trolleybuszokat, arató-cséplőgépeket, Diesel-traktort, traktoros kukorica-aratógépet, útépítő gépeket, földvájó gépeket, építőipari gépeket, vegyipari gépeket, automatikus textil- és egyéb munkagépeket, vagy vasúti darukat, bánya- és rakodó gépeket stb.

2. A nehéziparban a termelés emelésére 4.214 millió forint értéket kell beruházni. E beruházások keretében öntődéket, szerszám-gépgyárakat, malomipari gépgyárakat, textilipari és könnyűipari gépgyárakat, közép- és nehézvaszerkezet gyárat, nyersolaj-üzemanyag-szivattyú-gyárat, Diesel-motorgyárat, daru-gyárat, csavar-gyárat, radiator-gyárat és egyéb gépipari üzemeket kell létesíteni. A borsodi Iparvidéken új nemesacélművet, és új vagonkerékpár-gyárat, a Duna mellett pedig új hid- és vasszerkezet-gyárat kell készíteni.

10. §.

1. A villamosenergia-termelésnek az 1954. évben az 1949. évi 2.200 millió kilowattórától 4.270 millió kilowattórára kell növekednie.

2. A villamosenergia-termelés növelésére 3.285 millió forint értékű beruházást kell megvalósítani. Várpalotán, Barcán és Mohácson csekély fűtőértékű szén- és lignit-készleteket hasznosító erőművet, Lovásziban földgáz felhasználására alakított erőművet, Tiszalókon vízierőművet hasznosító erőművet kell építeni, továbbá más, kisebb erőművek létesítésével és a meglévők bővítésével kell a termelési előirányzat teljesítését biztosítani. Az energia gazdaságos elosztására és szállítására új 100 kw elosztó-állomásokat és 850 km hosszú új 100 kw. távvezetékét kell építeni.

11. §.

1. Az építőanyagipar termelésének az 1954. évben el kell érnie a 1.149 millió forint értéket, ami 1949-hez képest 114,8 százalékos emelkedést jelent. 1954-ben 1949-hez képest 500.000 tonnával több cementet, 420 millió darabbal több téglát, 50 millió darabbal több cserepet, 210.000 tonnával több meszet kell termelni. Meg kell szervezni a magasépítési vasbetonelemek előgyártását, úgy, hogy a termelés 1954-ben elérje a 233.000 tonnát.

2. Az építőanyagiparban a termelés emelésére 618 millió forintot kell beruházni. E beruházás keretében nagy teljesítőképességű cementörlo üzemeket, téglagyárakat, mészhomok-téglagyárakat, könnyű betonagyárakat, nagy teljesítőképességű műszüzemeket, hidralizáló üzemeket, tüzállóanyag-gyárat, betonáru üzemeket, előregyártott magasépítési vasbeton-elemeket gyártó üzemeket és új ipari porcellán gyárat kell létesíteni.

12. §.

1. Az üvegipar termelésének 1954-ben el kell érnie a 261 millió forint értéket, amely 1949-hez képest 26 százalékos emelkedést jelent.

2. Az üvegiparban a termelés emelésére 16,5 millió forintot kell beruházni és ennek keretében új üvegfonal-gyártó üzemeket létesíteni.

13. §.

1. A vegyipar termelésének 1954-ben el kell érnie a 4.843 millió forint értéket, ami 1949-hez képest 138 százalékos emelkedést jelent. 1954-ben 1949-hez képest a szénfeldolgozó vegyi iparnak 350.000 tonnával több háztartási kocszt és kocszbriktet, 50 millió köbméterrel több városi gázt kell termelnie, meg kell kezdeni a kohokocsz termelését és 1954-re el kell érnie a 450.000 tonnát. A szerves vegyi iparnak 240.000 tonnával több nitrogén-műtrágyát, 240.000 tonnával több foszforos műtrágyát, 1500 tonnával több maronátront kell gyártania, mint 1949-ben. A könnyű vegyi iparnak 1954-ben 55.000 tonnával több növényi olajat, 13.000 tonnával több szappant, 175 millió forinttal nagyobb értékben kell gyógyszerrel előállítani, mint 1949-ben.

2. A vegyiparban a termelés emelésére 1.934 millió forintot kell beruházni. A beruházás keretében új szuperfoszfát gyárat, új nitrogén műtrágyát, maronátront előállító üzemeket, új anilintestépgyárat, gyógyszergyárat, műanyaggyárat kell létesíteni.

14. §.

1. A tömegcikk iparnak, a finommechanikai iparnak, az erősáramú villamosiparnak és a híradástechnikai iparnak 1954-ben el kell érnie a 3.834 millió Ft termelési értékét, ami 1949-hez képest 101,4 százalékos emelkedést jelent. 1954-ben az 1949. évi 306 millió forint értékű termeléshez képest 587 millió forint értékű vasipari tömegcikket (szeg, drótot, drótkötelet, stb.), 35,5 millió forinttal szemben 49 millió forint értékű mezőgazdasági tömegcikket (mezőgazdasági szerűt, láncot, stb.), 290 millió forinttal szemben 435 millió forint értékű háztartási tömegcikket (edényáru, kályhát, tűzhelyet, vas- és fémbutor, stb.), 680 millió forinttal szemben 1395 millió forint értékű erősáramú berendezést (dinamókat, transzformátorokat, stb.) kell gyártani. Az 1949. évi termeléshez képest 1954-ben 75.000-rel több rádiókészülék, 13 millió darabbal több izzólámpát, 1,5 millió darabbal több rádiószert, 22.500 db író- és számológépet, továbbá mérőműszereket, órákat, orvosi műszereket, stb. kell gyártani.

2. A tömegcikkiparban a finommechanikai iparban, az erősáramú villamosiparban és a híradástechnikai iparban 936 millió forintot kell beruházni. A beruházás keretében új erősáramú berendezést előállító üzemeket, új vasipari tömegcikkeket gyártó üzemeket, új finommechanikai üzemeket, új híradástechnikai árukat előállító üzemeket, új kripton-gyárat kell létesíteni.

15. §.

1. A textilipar termelésének 1954-ben el kell érnie a 2.207 millió forint értékét, ami az 1949. évi termeléséhez

képest 52 százalékos emelkedést jelent 1934-ben az 1949. évi termelési eredményekhez képest 15.900 tonnával több pamutfonalat, 4.200 tonnával több gyapjúfonalat, 2.300 tonnával több len- és kenderfonalat, 91 millió négyzetméterrel több gyapjuszövetet, 10,9 millió négyzetméterrel több gyapjuszövetet, 4,4 millió négyzetméterrel több selyemszövetet, 478 tonnával több kötöttáruat, 865.000 tucattal több pamutharisnyát, 196.000 tucattal több selyemharisnyát kell előállítani.

2. A termelés emelésére a textiliparban 1.051 millió forintot kell beruházni. E beruházás keretében bővíteni, korszerűsíteni kell a meglévő termelő berendezéseket, automata szövőszékeket és egyéb korszerű termelő eszközöket kell beállítani és biztosítani kell a termelő berendezések teljesítőképességének maradéktalan kihasználását. Létesíteni kell új fonó-, szövőüzemeket, fésűs fonódat, műselyemgyárat és kenderlonogyárat.

16. §.

1. A dolgozók ruházódásának az eddiginél jobb és olcsóbb biztosítása céljából nagyparrá kell fejleszteni a ruházati ipart és biztosítani kell, hogy termelése 1954. évben elérje a 2.609 millió forintot, ami az 1949. évi termeléséhez képest 250 százalékos emelkedést jelent. Az 1954. évben az 1949. évi termelési eredményekhez képest férfi felsőruhából 1.582.000 db-bal többet, női felsőruhából 607.000 db-bal többet, munkaruhából 1.000 db-bal többet, férfi és női alsóruhából 2.800.000 db-bal többet, gyermekruhából 1.210.000 db-bal többet kell előállítani.

2. A termelési előirányzat teljesítése 119 millió forint értékű beruházással kell előmozdítani. Ennek keretében 12 új ruházati ipari üzemeket kell létesíteni.

17. §.

1. A bőr- és cipőipar termelésének az 1954. évben el kell érnie a 1.500 millió forint értéket, ami az 1949. évi termeléséhez képest 78 százalékos emelkedést jelent.

2. A bőr- és cipőiparban 139 millió forintot kell beruházni. E beruházás keretében új bőrgyárat és új cipőgyárat kell létesíteni.

18. §.

1. A gumipar termelésének az 1954. évben el kell érnie a 544 millió forintot, ami 1949-hez képest 154 százalékos emelkedést jelent. Az 1954. évben az 1949. évi termelési eredményekhez képest 107.500 db-bal több gépjármű abroncskópenyét, 1.400.000 db-bal több kerékpár abroncskópenyét, 3600 tonnával több műszaki gumicikket kell előállítani.

2. A gumiparban 61,6 millió forintot kell beruházni.

19. §.

1. A faipar termelésének az 1954. évben el kell érnie a 969 millió forintot, ami 1949-hez képest 78,4 százalékos emelkedést jelent. Az 1954. évben az 1949. évi termelési eredményekhez képest lakásbútorból 149 millió forint értékű áruval többet, épületasztalos gyártmányokból 88,5 millió forint értékű készítménnyel többet kell előállítani.

2. A faiparban 78 millió forintot kell beruházni. Ennek keretében új vegyes faipari üzemeket, új bútorgyárat, épületasztalos gyárat és új lemezáru gyárat kell építeni.

20. §.

1. A papir- és nyomdaipar termelésének 1954-ben el kell érnie az 1357 millió forintot, ami 1949-hez képest 56 százalékos emelkedést jelent. Az 1949. évi termelési eredményekhez képest 1954-ben 28.100 tonnával több papírt, 18.800 tonnával több nyomdaipari terméket kell előállítani.

2. A termelési előirányzatot 165.200.000 forint értékű beruházás elvégzésével kell előmozdítani. Ennek keretében új cigarettá- és finompapirgyárat, új fahántolót kell építeni.

21. §.

1. A mezőgazdasági ipar termelésének az 1954. évben el kell érnie a 93 milliárd forintot, ami 1949-hez képest 70,1 százalékos emelkedést jelent. Az 1954. évben az 1949. évi termelési eredményekhez képest 135.000 tonnával több finomított cukrot, 170.000 hektoliterrel több nyersszesz, 75.000 hektoliterrel több egyéb szeszárut, 250.000 hektoliterrel több malátasört, 850.000 tonnával több malomipari terméket, 22.000 tonnával több növényi konvertet, 4.400 tonnával több hús-konzervet, 4.200 tonnával több tejterméket, 8.600 tonnával több cukorka és csokoládékészítményt és 89 millió forint értékű áruval több dohányszerűzést kell előállítani. Fejleszteni kell a mélyhűtőipart.

2. A termelési előirányzat teljesítését és a mezőgazdasági ipar termékeinek minőségi emelését, 1.383 millió forint értékű beruházás elvégzésével kell előmozdítani. Ennek keretében új malmokat, új baromfi-feldolgozó üzemeket, állami és megyénkenti egy-egy központi hásioldozó üzemeket, kenyérgyárat, továbbá 60.000 vagon új gépesített közraktári férőhelyet, 2.000 vagon hűtőteret új keményítőgyárat kell létesíteni.

22. §.

1. Az építőiparban a tervidőszak alatt 21.345 millió forint értékű építkezést kell megvalósítani. Ipari építkezésre 5.919 millió forint, mezőgazdasági építkezésekre 3.389 millió forint, közlekedési építkezésekre 4.475 millió forint, a kereskedelem építkezéseire 270 millió forint, lakásokra, lakóházakra (községfejlesztésre) 5.130 millió forint, szociális célú építkezésekre 771 millió forint, kulturális célú építkezésekre 1.301 millió forint értékű építkezés esik. A termelésnek 1954. évben el kell érnie az 5.536 millió forintot, ami 1949-hez képest 131 százalékos emelkedésnek felel meg.

2. A termelési előirányzat teljesítését a magasépítő iparban 543,5 millió, a mélyépítő iparban 318,5 millió forint értékű beruházás elvégzésével kell előmozdítani. Ennek keretében az építőipar a terv időszakában át kell szervezni és gépesíteni, munkamódszereinek korszerűsítésével komoly teljesítőképességű anyagiparrá kell fejleszteni. Fel kell szerelni, korszerű darukkal, nagyteljesítményű betonkeverő-gépekkel, vibrátorokkal, markoló- és döngölőgépekkel, kotrógépekkel, csőrökkel, nagyteljesítményű erőgépekkel, csillékekkel és

Rejtvénypályázat 8. sz. szelvénye!

egyéb szállítóeszközökkel. Meg kell valósítani az építészeti akatrészek előregyártását, meg kell szervezni az építmények tipizálását és olyan eszközökkel kell az iparágat ellátni, hogy lehetővé váljék az építomunka időnyerőségeinek megszüntetése.

23. §.

A kézműipar termelését 1954-ben az 1949-es színvonalon kell előirányozni. Az önkéntes társuláson alapuló kisipari termelőszövetkezeteket támogatni kell.

24. §.

1. Az 1950—54-es tervidőszakban 263 új ipari üzem kell létesíteni. Ebből: 35 vas-, fém- és gépipari üzem, 21 bányai, 38 vegyszeripari üzem, 20 villamoserőmű építés, illetve jelentős kibővítés, 20 textil és ruházati ipari, 2 bőr-, cipő és gumipari, 9 faipari, 3 papiripari, 71 mezőgazdasági ipari, 29 építőanyagipari üzem, stb.

2. Meg kell szervezni a nehéz és az egészségre ártalmas munkafolyamatok messzemenő gépesítését, hogy a munkások a munka java-észt kézi erő helyett gépi erővel végezhessék. Ezzel nemcsak sokszorososan termelékenyebbé válik a munka, hanem könnyebbé is.

3. Iparunk újjáalakításának és továbbfejlesztésének eredményeképpen gyökeresen megváltozik a vas- és gépipar részesedése az ipar egész termelésében: a vas- és gépipar, amely 1938-ban az egész ipari termelésből 20 százalékkal részesedett, 1954-ben 31 százalékkal fog részesedni.

4. Az ötéves terv megvalósításának eredményeként ipart, gyárat, üzemeket kell kapni az elmaradott mezőgazdasági jellegű vidékeknek: a Tiszántúlnak, a Duna-Tiszaköznek, a Dunántúli Iparban szegény megyéknek. Iparosodó városokká kell fejleszteni Szegedet, Debrecen, Hódmezővásárhelyt, Békéscsabát, Makót, Szolnokot, Kecskemétet, Kaposvárt, Zalaegerszeget, Esztergomot, Nyíregyházát, Gyöngyöset, Szekszárdot és másokat.

A nagybudapesti ipari központok mellett két új, nagy nehézipari göcöt kell kialakítani: a borsodi és pécs-mohácsi.

Az ötéves terv megvalósítja az egész országot az egész ország társadalomgazdasági képét, felszámolja Magyarország évszázados ipari elmaradottságát.

b) Mezőgazdaság

25. §.

Mezőgazdaságunk elmaradottságának megszüntetése, a termelési hozamának emelése:

1. Nagyrányú gépesítést kell megvalósítani, fokozni kell a talajerő pótlását — elsősorban a műtrágya és természetes trágya használatának növelésével —, biztosítani kell a nemesített vetőmaggal való ellátást, széleskörűen alkalmazni kell a fejlett agrotechnikai módszereket, ki kell terjeszteni az öntözéses gazdálkodás területét, jelentékeny területen kell talajjavítást végezni, el kell kezdeni védőerdősávok létesítését, fel kell javítani a tenyészállatállományt mesterséges megtermékenyítés és behozatal útján, ki kell szélesíteni a szőlőtermesztés területét, vetésterületét, magasabb színvonalra kell emelni az állat- és növényegészségügyi szolgálatot.

2. Növelni és fejleszteni kell a nagyüzemi társas, szocialista gazdálkodást, mint azt a gazdasági formát, amely egyedül alkalmas arra, hogy teljes mértékben felhasználjuk a mezőgazdaságban a korszerű termelő eszközöket és módszereket.

26. §.

1. A mezőgazdaság gépesítését elsősorban a gépállományok számának növelésével és a meglévők továbbfejlesztésével, valamint az állami gazdaságok gépesítésével kell biztosítani. Tekintettel a gépesítés döntő jelentőségére, az állami eszközökből a tervidőszak alatt a mezőgazdaságra beruházandó összeg 50,3 százalékát kell gépesítésre fordítani. Biztosítani kell, hogy a tervidőszak utolsó évére, 1954-re a mezőgazdaságban 22.800 állami traktor dolgozzon, ami azt jelenti, hogy minden 100 katasztrális hold szántóra 8,5 lóerő fog jutni. El kell érni, hogy 1954-ben az ország szántóterületének 60 százalékát, mintegy 6 millió katasztrális holdat traktorral műveljen meg. — A traktorok számának növelése mellett 1400 arató-cséplőgéppel, 2570 új cséplőgéppel és nagyszámú egyéb nagy és kis mezőgazdasági géppel kell a termésátlag növelését előmozdítani.

2. A tervidőszakban 280 új gépjárműt kell létesíteni s ezzel az országban működő gépjárművek számát 500-ra kell emelni, traktorainak számát pedig az 1949. évi 3000-ról 19.500-ra. A gépjárműveket el kell látni az összes szükséges mezőgazdasági gépekkel és szállítóeszközökkel és gondoskodni kell arról, hogy gépi felszerelésük megfeleljen a működési területükön kialakult sajátos talajkultúrájának.

27. §.

A termőföld talajerejének pótlására 1954-ben az 1949-ben a mezőgazdaság által felhasznált műtrágya mennyiség négy és tizszeresét kell a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátani.

A természetes trágyák alkalmazását 31 százalékkal kell fokozni, amit országunk állatállományának növekedése, valamint az istállószéklet a mezőgazdaság gépesítése folytán lehetővé váló nagymértékű elterjedése biztosít.

28. §.

A tervidőszak alatt olyan mértékben kell fokozni a műtrágya magtermelést, hogy lehetővé váljék az egyes mű-

vényfélések által megkívánt rendszeres vetőmag-csere nemisített vetőmaggal, mégpedig gabonaféléknek minden négy évben, egyéb növényféléseknek átlagosan minden kettő-három évben. A nemisített vetőmaggal való elátás és a növényemesítés előmozdítására 150 millió forintot kell beruházni.

29. §.

1. A tervidőszakban az öntözött terület 118.000 katasztrális holddal kell növelni és ezzel egész öntözött területünk 164.000 katasztrális holdra emelkedik. Az öntözéses területet elsősorban takarmánynövények termelésére kell felhasználni, továbbá a rizstermelés fokozására, valamint az öntözött rét- és legelőterületek kiterjesztésére.

2. Az öntözés fejlesztésére a tervidőszak alatt 496 millió forintot kell beruházni. Meg kell építeni a tiszalóki nagy duzzasztóművet, a tiszántúli öntöző csatornát és el kell kezdeni a tiszabői duzzasztómű építését.

30. §.

A tervidőszakban 30.000 katasztrális hold szikes talajt és 70.000 kat. hold savanyú talajt kell állami eszközökkel megjavítani. Támogatni kell a mezőgazdasági termelőszövetkezetek talajjavítási munkálatok végzésében. A talajjavítás új módszereinek kikísérletezésével meg kell teremteni az előfeltételeket az ország nagyterjedésű szikes és savanyú talajának a megjavítására.

31. §.

1. A gépesítés, a fokozott talajerőpótlás, a növény-nemesítés, az öntözés és egyéb rendszabályok eredményeként el kell érni, hogy 1954-ben a búza termésátlaga 13 százalékkal, a rozsé 27 százalékkal, a tavaszi árpaé 7 százalékkal, a kukoricáé 35 százalékkal, a burgonyaé 30 százalékkal, a cukorrépáé 39 százalékkal, a napraforgóé 27 százalékkal, a rostlené 31 százalékkal, a rostkendere 39 százalékkal haladja meg az 1949-es termésátlagokat.

2. A rét- és legelőterületek hozamának 1954-ben 10,5 százalékkal kell meghaladnia az 1949. évi hozamot.

3. A kert-, szőlő- és gyümölcsstermelés hozamát növelni kell oly módon, hogy az az 1949-hez képest 1954-ben 20 százalékkal emelkedjék.

32. §.

A tervidőszakban számos új, Magyarországon eddig nem termelt növény termelését kell kikísérletezni s mindenképp meg kell honosítani a gyapottermelést és irányt kell venni arra, hogy a magyar textilipar nyersanyagszükségletét minél nagyobb mértékben belső gyapottal fedezzük és ezért törekedni kell arra, hogy a tervidőszak utolsó évére 100.000 kat. hold gyapotot ültessünk.

33. §.

Az erdőgazdaság terén a tervidőszakban meg kell teremteni a feltételeket a sok évtizedes rablógazdálkodás káros következményeinek felszámolására és biztosítani kell az erdő faállományának évi átlagos 300.000 köbméterrel való növelését. Be kell telepíteni 78.000 kat. hold régi vágási területet, 40.000 kat. hold üzemi felújítást kell elvégezni és 50.000 kat. holdon kell új erdőt létesíteni, elsősorban fűtőhomokon, az Alföld egyes szikes területein.

34. §.

1. Az állattenyésztés hozamának növelését az állatállomány mennyiségi emelésével és minőségi fejlesztésével kell elérni. Mindenekelőtt fejleszteni kell az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek állatállományát. A városok és nagyobb települések közelében a mezőgazdasági tudomány vívmányainak széleskörű felhasználásával és a nagyüzemi hízalás kereteinek kibővítésével ki kell fejleszteni a sertés-, szarvasmarha- és baromfi-hízalást.

2. Az állatállományt oly módon kell fejleszteni, hogy 1954-ben elérjük szarvasmarhából a 2,4 millió darabot, sertésből az 5,6 milliót, juhból az 1,6 milliót, lóból 750.000-et és hogy a baromfi főzsidállomány meghaladja a 22 millió darabot.

3. Az állatállomány minőségi fejlesztésének eredményeként országos átlagban a tervidőszak alatt a tehennelenti tejhozamot 20 százalékkal, a hizott sertések vágo súlyának átlagát 18 százalékkal, a gyapjú hozamát pedig 13 százalékkal kell emelni.

4. Az állattenyésztés fejlesztése következtében fokozódó takarmányszükséglet biztosítására, egyéb takarmányfajták termelésének növelésére, a szilaktakarmány termelésére szolgáló terület nagyságát az egész szántóterület 10 százalékról 13,4 százalékra kell emelni.

35. §.

1. A tervidőszakban jelentős gazdasági erővé kell fejleszteni az állami gazdaságokat, amelyek mint szocialista nagyüzemek, mint mintagazdaságok és mint a mezőgazdaság tudományos művelődésének gócai, a jó gazdálkodás példájul szolgálnak, tenyészállattal, nemisített vetőmaggal segítik a dolgozó parasztságot és főként a termelőszövetkezeteket s egyben hozzájárulnak a nem östermelő lakosság ellátásához szükséges élelmiszerek biztosításához.

2. Az állami gazdaságok fejlesztésére, gépesítésükre, tenyészállatokkal való ellátásukra, gazdasági építkezésekre, stb. a tervidőszakban 1,5 milliárd forintot kell beruházni.

36. §.

1. Mezőgazdasági termelőszövetkezeteket mint a dolgozó parasztság önkéntes egyesüléseit a föld társas megművelésére, mint a szocializmus felé haladó nagyüzemi gazdaságokat messzemenő állami támogatásban kell részesíteni s a termelőszövetkezeti mozgalom fejlődését elő kell segíteni.

2. A termelőszövetkezeteknek hosszú- és rövidlejáratú hitelekkel kell biztosítani. Termelésük fejlesztésére istállók, silók, magtárak, raktárak építésére, tárgyalótelepek létesítésére, állatbeszerzésre, gépekre a tervidőszakban 875 millió forint értékű beruházást kell megvalósítani, nem számítva azt a mintegy 2,5 milliárd forint értékű egyéb beruházást, mely a géppallosok hálózatának kiépítése és más rendszabályok

révén ugyancsak nagyrészen a mezőgazdasági termelőszövetkezetek céljait szolgálja.

37. §.

Az ötéves tervidőszakban a géppallosok, az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek nemcsak mezőgazdaságunk terméshozamát segítik növelni, hanem egyben gyökeresen átalakítják a falu társadalmát, fordulatot hoznak a mezőgazdaság szocialista átszervezése terén, biztosítják a szocializmus alapjainak lerakását a mezőgazdaságban s ezzel a dolgozó parasztság felemelkedését és szoros szövetségét, összekapcsolását a munkásosztállyal.

c) Közlekedés

38. §.

1. Tekintettel az ipari és mezőgazdasági termelés megnövekedésére és ugyanakkor figyelembe véve az átlagos szállítási távolság csökkenését, a szállítások egyszerűsítésére és az újonnan létesítendő ipari üzemek helyesebb földrajzi megoszlása révén biztosítani kell, hogy 1954-ben 1949-hez képest 60 százalékkal több árut lehessen szállítani. 1954-ben a vasútnak 5.880 millió tonnakilométert kell teljesítenie, a folyami hajózásnak 750 millió tonnakilométert, az állami bérteherkocsi fuvarozásnak 170 millió tonnakilométert. Növelni kell a személyszállításra szolgáló eszközök teletelítőképességét oly módon, hogy 1954-ben a vasút 163 millió, a folyami hajózás 2 millió, a távolsági autóbusszközeledés 16 millió, a polgári légitforgalom 120.000 utas szállítást biztosítsa. Meg kell javítani a nagyvárosok és ipari göcök közlekedését, elsősorban Nagybudapestét, Miskolcét, Ózdet, Salgótarjánét, Pécsét. Gondoskodni kell arról, hogy az ipari göcök lakossága a jelenleginél gyorsabb és kényelmesebb közlekedést kapjon a fővárossal. A tervidőszak folyamán el kell érni, hogy Magyarországon ne maradjon egyetlen olyan község sem, amelynek ne volna vasúti-, vagy közúti közlekedési kapcsolata az országos közlekedési hálózattal.

2. A közlekedés fejlesztésére és teljesítőképességének fokozására a tervidőszakban építeni kell 150 km új vasútvonalat, 605 km új betonutat, 310 km korszerű makadám-utat, 2.250 km bekötő-utat, 5 új kikötőt. Újja kell építeni hat nagy közúti és vasúti Duna-hidat, többek között Budapestet az Óbudai és a Boráros téri hidakat, továbbá az újpesti Összekötő hidat, a bajai és dunaföldvári Duna-hidakat és négy Tisza-hidat. Villamosítani kell 185 km vasútvonalat. A közlekedés járműállományára részére 4400 új vasúti teherkocsit, 23.000 új tehergépkocsit, 14.000 új személygépkocsit, új gőzmozdonyokat, villamosmozdonyokat, autóbusszokat, trolleybuszokat kell beszerezni. További 1500 helység bekapcsolására új távolsági autóbusszjáratokat kell szervezni. Budapest trolleybusz-közeledését kell létesíteni. Meg kell építeni Budapestet a földalatti gyorsvasút első vonalát. A víziközeledés teljesítőképességét hat új korszerű vontató és motoros szállítóhajó, 59 nagy uszályhajó, két új dunai személyszállító hajó, 3 új Duna-tengerjáró hajó és egyéb járművek építésével kell növelni.

3. A posta és távközlési szolgálat megjavításának új önműködő adóállomások központokat, két új nagy teljesítményű rádió adóállomást kell üzembe helyezni. Ki kell fejleszteni a távbeszélő kábelhálózatot és 13.600 km új távbeszélő légvezetékét kell építeni. A lakosság jobb kiszolgálására 365 új postahelyet kell létesíteni.

4. A tervidőszakban el kell érni, hogy közlekedésünk és postánk teljesítőképessége 1954-ben 65-70 százalékkal túlhaladja az 1938. évi színvonalat.

d) Áruforgalom

39. §.

A fogyasztásra kerülő árumennyiség nagymértékű megnövekedése, a nép életszínvonalának emelkedése, a szocializmus építése országunkban megköveteli az állami és szövetkezeti kereskedelmi fejlesztést új üzletek, áruházak, tárházak, hűtőházak létesítését. Ennek figyelembevételével a tervidőszakban építeni kell 15 új nagy állami áruházat. Új ételmiszer-, textil-, cipő- és vasműszaki üzletek, szállodákat, vendéglátó üzemeiket kell létesíteni. Szopronitani a Népboltok és Közért üzletek számát. Meg kell építeni 66 új nagykereskedelmi és 88 nagy befogadóképességű, terményforgalmi tárházat. A falu támogatni fejleszteni kell az általános földművelészeteket, mint a falu és város közötti áruforgalom tenes szerveit és mint a szétaprózott parasztság gazdasági társulásának komoly iskoláit.

III. fejezet

A dolgozó nép anyagi és kulturális életszínvonalának emelése

40. §.

Az 1950/54-es tervidőszakban biztosítani kell, hogy az egy főre eső fogyasztás élelmiszer-cikkekben és ipari közszolgáltatásokban jelentősen emelkedjék.

1954-ben az 1949-es fogyasztáshoz képest az egy főre eső húsmennyiségnek 36 százalékkal, a zsírmennyiségnek 31 százalékkal, a tej- és tejtermékeknek 28,1 százalékkal (teje a számszerű), cukormennyiségnek 25 százalékkal, pamutszövetnek 40 százalékkal, gyapjuszövetnek 51 százalékkal kell emelkednie.

1954-ben 243 millió négyzetméter pamutszövetet kell termelni az 1949-es 152 millió négyzetméter helyett, 36 millió négyzetméter gyapjuszövetet, 25 millió négyzetméter helyett. A bőrcipők gyártásának öt év alatt 90 százalékkal, a gumcipőknek 81 százalékkal kell nőnie.

41. §.

Az 1950/54-es tervidőszakban 180.000 új lakást kell építeni, ebből mintegy 90.000 városokban, ipar- és bányatelepeken létesülő lakás, 90.000 falusi lakás lesz.

42. §.

1. Az 1950/54-es tervidőszakban — annak az elvnek megfelelően, hogy a nép állama számára a legtöbb érték: az ember — jelentős összeget, 1.080 millió forintot kell beruházni dolgozó nép, elsősorban a munkásosztály munkaképességének fokozását, családjának, egészségének védelmét szolgáló intézmények fejlesztésére és létesítésére.

2. A kórházi ágyak számának növelésére, a meglévő kórházak számának fejlesztésére és korszerűsítésére öt év alatt 386 millió forintot kell fordítani.

3. Anya- és csecsemővédelemre, szülőotthonokra, bölcsődékre, napközi otthonokra a tervidőszakban 173,5 millió forintot kell felhasználni. A szülőotthonok számát az 1949. évi 98-ról 1954-ben 155-re kell emelni, az új szülőotthonokat elsősorban a bányá- és tanvárdékeken kell létesíteni. A bölcsődékben öt év alatt haterrel több csecsemő, a napközi otthonokban 7.600-at több gyermek, az iskolai étkezdékben 11.000-el több tanuló számára kell férőhelyet biztosítani.

4. Öt év alatt rendelkezésre 180 millió forintot kell fordítani. Új rendelkezéseket létesítenek a többek között Kispásten, Mohácsos, Szentesen, Komlón, Salgótarjánban, Szolnokon, Szombathelyen, Gyulán, továbbá Budapest III., XIII. és XIV. kerületében.

5. Ki kell építeni a falusi egészségházak hálózatát, öt év alatt 396 új falusi orvosi rendelőt kell létesíteni 64 millió forint költséggel.

6. Gondoskodni kell arról, hogy a népi demokrácia nagy vívmánya, a fizetett szabadság révén az üdülőhelyeken és gyógyfürdőkön közel 200.000-rel több gyermek és felnőtt dolgozó tölthesse el szabadságát.

43. §.

1. Az 1950/54-es tervidőszakban fel kell számolni a volt uralkodóosztályok műveltségi monopóliumát, lehetővé kell tenni a dolgozó osztályok kulturális tevékenységét, a munkások, dolgozó parasztságot érdeleművek gyermekeinek szakmai közép- és főiskolai képzését és az ország növekvő szakemberszükségletének ellátását.

2. Biztosítani kell, hogy minden tanköteles gyermek valóban elvegye a teljes nyolcosztályú általános iskolát és a felsőbb osztályokban ne legyen lemorzsolódás. Ebből a célból új tantervek építésére, az iskolák jobb felszerelésére, új tanítói lakásokra, stb. öt év alatt 322 millió forintot kell fordítani. A tervidőszak alatt 62.000-re kell növelni az alapfokú iskolai oktatásban részesülő tanulókat és 12.000-re a pedagógusok számát.

3. A középiskolákban öt év alatt 45.000-rel kell emelni a tanulókat és tovább kell fejleszteni a már megkezdett középiskolai reformot. 30 új gimnáziumot kell létesíteni, elsősorban a bányá- és iparvidékeken, így Döngyörőt, Ozdon, Pécsbányatelepen, Salgótarjánban, Mohácsos, Dorogon, Budapest pedig Angyalödön, Óbudán és Csepelen.

4. Az ipari szakoktatás fejlesztésére az iparostanuló-központokban a tantervek számát az 1949-es 167-ről a tervidőszak alatt 500-ra kell emelni, a tanműhelyekben a férőhelyek számát öt év alatt 3900-ról 14.900-ra, a tanulóotthonok férőhelyeit pedig 3500-ról 10.000-re.

5. A mezőgazdasági szakoktatás kifejlesztésére az alapfokú iskolák tanulószámát öt év alatt 97.000-re, a középiskolák tanulószámát 9000-re kell növelni.

6. Az egyetemek újjáépítését be kell fejezni, felszerelésüket korszerűsíteni kell, új intézeteket, kísérleti laboratóriumokat és munkahelyeket kell létesíteni. A felsőoktatás fejlesztésére a tervidőszak alatt 377 millió forintot kell beruházni, ebből a műszaki iskolák fejlesztésére 228 millió, az agrártudományi egyetem fejlesztésére 40 millió, a közigazgatási egyetem fejlesztésére 18,5 millió forintot. Az egyetemi tanulókat számát öt év alatt 8000-rel kell növelni.

7. A munkás- és parasztfiújak tanulmányainak folytatására a lemorzsolódás megakadályozására lehetővé kell tenni, hogy a tanulók a tanulmányi idő alatt mind nagyobb számban helyezkedhessenek el az állami kollégiumokban. Ezért a tervidőszak alatt az általános iskolai kollégiumok férőhelyeit 1700-ra, a középiskolák kollégiumok férőhelyeit 3500-al, a főiskolai kollégiumok férőhelyeit 1500-ra kell növelni. A meglévő kollégiumok bővítésére, valamint új kollégiumok létesítésére 136 millió forintot kell fordítani.

8. A főiskolák, elsősorban a műszaki és agrártudományi főiskolák fejlesztésével, a miskolci nehézipari egyetem létesítésével és kiépítésével a budapesti műegyetem, a műszaki főiskola, a soproni műegyetem bővítésével, a veszprémi nehézipari műegyetemi tagozat felállításával biztosítani kell az ország növekvő műszaki szakember szükségletének ellátását — évenként 2000 mérnöknek a kiképzését. A mezőgazdaság szakember-szükségletének biztosítására a mezőgazdasági szakiskolákban a tervidőszak alatt 160.000 mezőgazdasági szakembert kell képezniük. Ebből 120.000-en az alapfokú, 27.000-en a középfokú és 3.000-en a felsőfokú mezőgazdasági iskolákban részesülnek kiképzésben. Ezenkívül 200.000-en alsófokú szaktanfolyami kiképzésben részesülnek.

9. A tudományos kutató intézetek létesítésére és bővítésére a tervidőszakban 177,5 millió forintot kell beruházni, tudományos intézmények és gyűjtemények helyreállítására további 23 millió forintot. Öt év alatt meg kell építeni, illetőleg ki kell fejleszteni az új központi kísérleti fizikai intézetet, a szerves és szerves vegyszertani intézetet, a mezőgazdasági gépesítési intézetet, az agrokémiai és agrobiológiai intézetet, a közgazdaságtudományi intézetet stb. Messzemenő segítséget kell nyújtani a Magyar Tudományos Akadémiának, amelyet elsősorban az ország termelő erőinek fejlesztését szolgáló tervszerű természettudományos és műszaki tudományos kutatás központjává kell fejleszteni.

44. §.

1. A tervidőszakban messzemenően gondoskodni kell a művészetek felvirágoztatásáról, a művészeti intézmények és a művészeti oktatás kifejlesztéséről. Öt év alatt ezekre a célokra 70 millió forintot kell beruházni. A Színművészeti és Iparművészeti Főiskola számára új épületet kell építeni, a zene és képzőművészeti főiskolákat ki kell bővíteni. Fel kell építeni az új Nem-

zeti Színházat, a magyar színház és egyben a magyar kultúra egyik legfontosabb központját. Új színházat kell építeni Győrött és szabadteri színházat kell építeni Tatán.

2. Meg kell növelni és olcsóbbá kell tenni a könyvkiadást, hogy ezzel még szélesebb tömegekhez juttathassuk el a műveltséget.

45. §.

1. A dolgozó tömegek műveltségi színvonalának emelésére, önképzésük és művészeti öntevékenységük előmozdítására a városban és falun egyaránt ki kell építeni a kultúrházakat, üzemi klubok hálózatát. A terv időszakban 60 új kultúrházat kell építeni, rendbe kell hozni és fejleszteni kell további 140-et. Erre a célra öt év alatt 54 milliót kell fordítani. A nagyüzemi munkásság számára a tervidőszak alatt 8 nagy kultúrpalotát kell megépíteni az üzemek mellett.

2. Messzemenően ki kell fejleszteni a népkönyvtári hálózatot az üzemekben, a falvakban, a gépállomásokon és a szövetkezetekben. A tervidőszak alatt húsz új körzeti könyvtári központot kell létesíteni.

46. §.

A filmügyet a dolgozó nép nevelésének és szórakozásának szolgálatába kell állítani. A tervidőszak alatt 10.000 személy befogadására alkalmas tíz új mozgóképszínházat kell létesíteni. Ki kell fejleszteni a magyar filmgyártást és el kell érni, hogy az évente gyártott nagy filmek száma a tervidőszak alatt 14-ről 26-ra emelkedjen. Korszerű új fútermetet kell építeni, normálfilm és keskenyfilm laboratóriumot, szinkron telepet az idegennyelvű filmek magyar nyelvre való átírására.

A tervidőszak alatt az ország minden községét el kell látni keskenyfilm vetítőgéppel, vagy vandormozival, hogy a falu dolgozó is rendelkezzen a kulturális nevelés fontos eszközével.

47. §.

A tervidőszak alatt tovább kell fejleszteni az ország rádiósítását. Öt év alatt a magyar rádióstudiók számát a kétszeresére kell emelni. A rádió fejlesztésére, új stúdiók építésére 59 millió forintot kell beruházni.

48. §.

1. A tervidőszak alatt lehetővé kell tenni, hogy a legszélesebb tömegek, különösen az ifjúság tömegi sportoljanak és a testedés legkülönbözőbb ágait műveljék, megteremtve a tömegsportban a széles alapot az esportolók kiválasztására.

2. 1952-re be kell fejezni a 70.000 néző befogadására alkalmas budapesti népstadion építését.

3. A tervidőszak alatt 400 új sportpályát és mintegy 100 mas sportlétesítményt (uszoda, tornacsarnok, stb) építenek.

4. A sportoktatók és tanárok számának jelentős növelésére ki kell bővíteni a testnevelési iskolákat. A Testnevelési Főiskola továbbfejlesztésére új tornacsarnokot kell építeni.

A Szovjetunió legfontosabb feladata: küzdelem az új háború ellen

Visinszkij beszéde az ENSZ közgyűlésén

November 29-én, az ENSZ közgyűlésének teljes ülése Visinszkij elvtársnak, a Szovjetunió küldöttségének vezetőjének nagy beszédével kezdődött.

Visinszkij rámutatott, hogy azok az igen fontos javaslatok, amelyeket a szovjet küldöttség a szovjet kormány megbízásából előterjesztett, pontot tesznek az ENSZ közgyűlésének mostani ülésszakára. Ezek a javaslatok követelik az új háború előkészületeinek eltiltását és az öt hata-om egyezményének megkötését a béke megerősítésére. Ezek a javaslatok híven visszatükrözik a szovjet külpolitika elvi vonalát. Ez a vonal: töretlen és következetes harc a békéért, a biztonságért és a népek barátságáért.

Visinszkij elvtárs rámutatott, hogy az ENSZ-ben működő angol-amerikai tömb rendszeresen megsérti az ENSZ a-pokmányát. Ezzel hozzájárul és hozzájárul az ENSZ aláaknázásához és meggyengítéséhez. Erről tanúskodik az Északatlanti Szerződés, vagy a brüsszeli tömb, valamint a Marshall-terv és a hozzájuk hasonló támadó szellemű tömbök megteremtése.

Kitűnik, hogy a funkciók sajátgósan megoszlanak — folytatta Visinszkij —, az Északatlanti Szerződés új háború előkészítésével foglalkozik. Az ENSZ pedig angol-amerikai többségének segítségével békeelőrekevről szóló hamis kijelentésekkel álcázza ezt a sötét munkát.

Visinszkij bebizonyította, hogy az USA állásfoglalása pl. a német kérdésben akadályozta a megegyezést. Ezt az állást az amerikaiak katonai gyarmatukká teszik. Az USA-nak ez a politikája világuralmi öklésének a következménye. — A világuralom kivívása azonban a né-

pek hatalmas békemegzámába ütökzik. Ennek a mozgalomnak az élen áll a Szovjetunió, a népek biztonságának őre, a háború következetes és határozott ellensége, a népek barátja és védelmezője.

Visinszkij élesen bírálta az USA és Anglia valóságát és szakadt javaslatát, amelyek egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy valamennyire is k-molyan akadályozzák az angol-amerikai háborús uszítók mesterkedését. Visinszkij kijelentette, hogy a szovjet küldöttség egyetért Rumolónak, a közgyűlés elnökének azzal a javaslatával, hogy a hat hata-om folytassa az atomtegyver eltiltás problémájának megoldására irányuló kísérleteket. A Szovjetunió továbbra is törekedni fog ennek a problémának a megoldására.

A szovjet küldöttség vezetőjének felszólását feszült figyelemmel kísérték és több ízben taps szaktították meg.

Visinszkij elvtárs felszólalása ismét lépése az álarcot az angol-amerikai háborús uszítókról és a béke ellenségeiről. Az egész világnak megmutatta, hogy a béke veszélyeztetése az USA-ból és Angliából indul ki.

Austin amerikai küldött zavaros beszédében a Szovjetunió javaslatait ellenfeleinek régi, jólismert kifogását hangoztatta, kijelentette, hogy az USA nem támogathatja ezeket a javaslatokat, mert azok eltiltják az USA-t és Angliát az új háború előkészítésétől.

Ezután Manuilskij, az ukrán küldöttség vezetője mondott nagy beszédet. Határozottan visszaverte az új háború előkészületeinek eltiltásáról és az öt hatalom béke-

teséről szóló szovjet javaslatok elutasítását.

Az ukrán küldöttség vezetője megdöbbent tényeket idézett arról, hogy a háborús előkészületek az USA-ban és Angliában, már nem a propaganda, hanem a gyakorlati anyag-szervezési, katonai-stratégiai intézkedések szakaszában vannak.

A béke ellenségei — jelentette ki Manuilskij — megtagadják a szovjet javaslatok elfogadását. — Azt mondják, hogy a szovjet javaslatok nem ösztönöznek. — Miben látják az ösztönözés hiányát? Ismeretes, hogy a Szovjetunió katonai kiadásai a békeidőnek megfelelőek és a költségvetésnek mindössze 19 százaléka ráruhá. Senkinek bizonyíthatatlan, hogy a Szovjetunió katonai támogatásokat létesít idegen területen, hogy az USA-ra, vagy Nagybritanniára támadjon.

Ezzel szemben objektív bizonyítékok vannak a Szovjetunió békeszeretéről. A Szovjetunió békepolitikája a szocialista rend elvi alapjából, a szovjet állam természetéből folyik. Ez a szocialista rend, ez a szovjet állam, amely örökre felelősséget vállal az új háború megelőzéséért. A szovjet állam jótétet más államok elnyomására alapozza. A szovjet javaslatok kifejezik, hogy a Szovjetunió kész az együttműködésre. Az USA és Nagybritannia kormánya nem hajlandó elfogadni ezeket a javaslatokat. Ezzel az egész világ előtt bizonyítja, hogy nem kíván együttműködni a Szovjetunióval, a béke és a népek biztonságának fenntartásában. Kétségtelen, hogy valamennyi ország lakosságának túlnyomó többsége nagy meglepődéssel üdvözölné, ha az ENSZ közgyűlése ezt a kérdést pozitív módon oldaná meg.

49. §.

1. Az 1950/54-es tervidőszak alatt nagyarányú középítkezéseket kell végrehajtani. Fejleszteni kell a városok és falvak közútveit, növelni kell a város és a községfejlesztés céljaira szükséges beruházásokat, hogy a dolgozó nép anyagi és kulturális életkörülményeit ezzel is javítsuk.

2. Középítkezésekre (új kormányépületekre, megye- és község-házakra, stb.) öt év alatt 480 millió forintot, város- és községfejlesztésre 851 millió forintot, a vízvezeték- és csatornahálózat kiépítésére 545 millió forintot kell fordítani.

3. A legfelsőbb állami irányítás és kormányzás céljaira 130 millió forint beruházással Budapesten újja kell építeni a fasizta háborúban rombadöntött várat. 400 új község-házat kell építeni 40 millió forint költséggel. 190.000 személyt kell bekapcsolni az egészséges ivóvízellátásba, a vízvezeték-hálózat kiépítése útján 285 millió forint beruházással. Vízvezetékét kell építeni Mohácson, Ozdon, Kecskeméten, Nyíregyházán, Hódmezővásárhelyen, Bekéscsabán, Tatabányán és más ipari vidéken.

4. Nagy-Budapest megalakulásával szükséges, hogy a peremvárosokat fokozatosan bekapcsoljuk a főváros közútveinek hálózatába, ezért ki kell építeni a vízvezeték- és csatornahálózatot Csepelen, Kispesten, Pesterzsébeten, Rákospalotán és egyéb, a fővároshoz tartozó településeken, 168 millió forint beruházással.

50. §.

1. Az ötéves népgazdasági terv kulturális, egészségvédelmi, falufejlesztési beruházásainak hozzá kell járulni a dolgozó parasztság felemelkedéséhez és szolgáltnok kell a város és falu közötti kulturális és gazdasági különbség fokozatos megszüntetésének nagy célját.

2. A tervidőszak alatt több, mint egymilliárd forintot kell beruházni a dolgozó parasztság kulturális szükségleteinek kielégítésére, nem számítva a falu részesedését az általános iskolarendszer előnyeiből és azokból az egyéb beruházásokból, amelyek a várost és falut egyaránt szolgálják. A falusi egészség-házak, kultúrházak, népkönyvtárak, sportpályák széles hálózatának kiépítésével kell támogatni a dolgozó parasztság kulturális felemelkedését.

3. A tervidőszakban 1512 községet kell villamosítani, amivel elérjük, hogy 1954-ben nem lesz Magyarországon község villanyvilágítás nélkül.

4. 1954-ben minden falunak rendelkeznie kell rádióval, telefonnal, mozgóképvetítőgéppel.

5. Öt év alatt 250 tanfolyamközpontot kell létesíteni és ezzel is előbbre kell mozdítani a parasztság kulturális elszigeteltségének és elmaradottságának leküzdését.

6. Öt év alatt 2000 új kutat kell építeni 60 millió forint költséggel, hogy a falvak jórészt egészséges ivóvízzel lássuk el.

7. Dolgozó parasztközből és mezőgazdasági munkásokból 40.000 traktorvezetőt kell kiképezni, valamint további számos mezőgazdasági szakembert. A mezőgazdasági közép- és felsőiskolák tanulóit jelentős részüket soraikból kell kiképezni.

51. §.

1. A Magyar Népköztársaság gazdasági életének 1950. év január 1-től 1954. december 31-ig terjedő időszakban a jelen törvényben foglalt ötéves népgazdasági terv szab irányt.

2. A minisztertanács, a miniszterek és a különféle állami irányító szervek kötelesek a Magyar Népköztársaság gazdaságát oly módon vezetni, hogy biztosítsák a népgazdaság minden ágának és az egész népgazdaságnak a törvényben előírt fejlesztését. E mellett tekintettel kell lenni arra, hogy a jelen törvényben foglalt ötéves terv csupán megközelítése azoknak a hatalmas lehetőségeknek, amelyek a szocializmust építő népi demokratikus rendünkben rejlenek s hogy az ötéves tervet megvalósítása során a városokban s falvakban a dolgozók — munkások, parasztok, értelmiségiek — gazdag tapasztalata és alkotó kezdeményezése alapján kell tökéletesíteni, kiegészíteni és oly módon nemcsak a terv teljesítését, de túlteljesítését is előmozdítani.

3. A minisztertanács köteles — a jelen ötéves népgazdasági terv alapulvételével — elbírálni és megerősíteni az egyes minisztériumok részletes ötéves tervét s a miniszterek kötelesek biztosítani a terv leviteltét az üzemekbe, üzemszervekbe, munkapadig.

4. A minisztertanács köteles megszervezni és biztosítani az ötéves népgazdasági terv megvalósításának tayloros és rendszeres ellenőrzését.

Az ötéves népgazdasági terv sikeres megvalósításához elengedhetetlenül szükséges, hogy

Szigorúan takarékoskodjunk, szálljunk szembe minden pazarlással, erősítsük a közvagyon védelmét, összpontosítsuk az állam eszközeit a döntő feladatok végrehajtására.

A legszélesebb dolgozó tömegek, munkások, parasztok, értelmiségiek, kisemberek áldozatkészen, öntudatosan, leghatékabban dolgozzanak a terv megvalósításán, a munkaverseny városban és falun igazi népmozgalommá váljék.

Minden téren a legnagyobb éberséget tanúsítsuk a belső és külső ellenség ellen, amely nem nyugszik bele a magyar dolgozó nép győzelmébe és ezután is minden tőle lehetőtől el fog követni országépítő munkánk megakadályozására.

Fejlesszük és erősítsük államunk munkás-paraszt jellegű, hogy megvalósítsuk lépésről-lépésre a magyar népköztársaság alkotmányának célját.

A nemzet minden hazafias és alkotó ereje fogjon össze, a munkásság és a dolgozó parasztság szövetsége legyen megpontosítatlan, a közös, országépítő munkába, a reakció, a kizsákmányoló elemek, az imperialista ügyvédek ellen. Legyen szilárd a munkáscsapat és pártja, a kommunista, a Magyar Dolgozók Pártja vezetése.

Még szorosabb és szélesebb gazdasági kapcsolatokat fejlesszünk ki a szocialista Szovjetunióval és a szocializmust építő népi demokráciák gazdaságaival. Mélyítsük el minden téren a baráti együttműködést az imperialista ellenségek békétábor vezetőjeivel, a nagy Szovjetunióval és a népi demokráciákkal a béke megvédésére, építőmunkánk biztosítására.

Az ötéves terv: A népi demokrácia útja a jómódú, erős, művelt, szocialista Magyarországhoz.

Hétfő délben kezdődik az országgyűlés ülése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az országgyűlést december 5-én déli 12 óra új ülésszakra összehívta.

Nagyarányú Sztálini Munkafelajánlási Mozgalom Bulgáriában

Bulgária népe a sztálini munkafelajánlás lázában, a december 18-i választások előkészületében vette tudomásul a Kosztov áru-ol bandájának nyilvánosságára került bűneit. Országoszte óriási felháborodással fogadtak a vádirat leleplezőseit és válaszul a dolgozók azonnal munkájuk további fokozásával feleltek.

Szofia dolgozói hatalmas tömeggyűléseken tüntettek a Bolgár Kommunista Párt és a Hazafias Front kormánya mellett és a legszigorúbb büntetést követelték az áru-ol Kosztov és bandája ellen.

A Bolgár Kommunista Párt központi lapja, a „Rabotnicseszko Delo” közli a Bolgár Kommunista Párt Központi Vezetőségének határozatát. A Tájékoztatói Iroda határozatában megjelölt módon harcol a bolgár nép is a békéért és az imperialista ügynökök, a bolgár nép áru-olnak leleplezésével járul hozzá ennek a harcnak a sikeréhez.

A lap vezércikke „Az áru-olok útja” címmel kimeli, hogy az amerikai imperializmusnak ugyanazok a jugszláv ügynökei, akik Magyarországon Rajkot használták fel a magyar nép ellen előkészített merényletben, — a magyarországi kudarc után most Kosztov-

tolval Bulgáriában próbálkoztak, de ott is sikertelenül.

A Sztálinról elnevezett elektromos centrális dolgozó, a Bulgáriai Tudományos Akadémia tagjai, a Gjolave-gyul munkásai, bányászok, parasztok, értelmiségiek — egész Bulgária népe — egy szívről a lélekkel sorakozik fel a Bolgár Kommunista Párt mögé és a legnagyobb felháborodással ítéli el a nép és a Szovjetunió ellenségeit, akik eladták magukat az imperialistáknak.

A Rádiószemináriumok programja

Alapfokú szeminárium: A Párt. II. rész. Előadás és konzultáció, szerdán, Kossuthrádió 19.15—19.40-ig.

A Párt. II. rész. Szeminárium. Pénteken, Kossuth-rádió 19.15—19.40-ig.

Haladószeminárium: Kommunista éberség, pártiszolú magatartás. Előadás és konzultáció, Hétfőn, Kossuth-rádió 16.30—17-ig.

Kommunista éberség, pártiszolú magatartás. Szeminárium, Szerdán Kossuth-rádió 16.40—17-ig.

Rádiószeminárium III. Kommunista éberség, pártiszolú magatartás, konzultáció. Csütörtökön, Petőfi rádió, 19—19.20-ig.

Dolgozó parasztok tudományos kérdésekről vitatkoznak

Este a nádudvari klubházban

Az idegen, aki Nádudvarra téved, legelőször két dolgot állapít meg: Sár és sötétség. Mind a kettő még a múlt bűne, de akik itt laknak, nem esnek kétségbe. A dolgos építőmunka nyomán jó utak születnek és eltűnik a sötétség is az utcákról és eldűzlik a szellemi sötétséget is.

Már ezen az úton haladunk. — Már biztos jelek mutatnak a felfelé ívelő fejlődésre. Ezt mutatja az országban is ezerte a sok-sok géppálya és földművelészet, mely mind megannyi eszköz és legyver a haladás mellett.

Egy-két kocma ki van világitva. Benézünk. Gyéren látogatják. Hát józan észrel mérlegelve nem is jó dolog a füstös, bűdös helyiségekben időzni, de még elyáznai sem egy feles mellett. És itt van a klubház. A földművelészet klubháza.

Klubház? Kicsit furcsán és groteszkül hangzik ez ma este az ősi nyirkossággal és sötétséggel bélelt görbeutalján faluban. De ez megcáfolhatatlan tény. Klubház áll, sőt élénke működik a közönségben. — Nem is csodálkoznunk rajta. A földművelészet klubháza rádióval, könyvtárral ellátva sokkal kellemesebb hely mint az öreg kopott falú család. És itt tanulni, szórakozni lehet.

Tóth Béla mozgalmi felelős szervező arccal üdvözlölte el a klub életének apró mozzanatait. Minden este sokan vannak. Szívesen jönnek nemcsak a fiatalok hanem az asszonyok és az idősebbek is. Hát hogya. Minden este valamilyen meglepetést tartogatnak a részükre. Egyik alkalommal az újlőrök adnak műsort, másik alkalommal előadást tartanak, tudományos kérdésekről vitatkoznak.

Egyik idősebb bácsinak a természettudomány előadások tetszettek a legjobban. Azt mondta, hogy ezekről szeretne legelőször hallani, mert rengeteget tanulnak belőle. Olyan dolgokat, amikről eddig eszandékosan sohasem beszéltek előttük a mult rendszer urai. No hiszen ez akkor természetes volt. A kizsákmányoló osztály politikája.

A könyvtárban 600 kötet van és a látogatók a legnagyobb érdeklődést az ideológiai munkák iránt tanúsítják. De nagyon szeretik azokat a regényeket és novellák köteteket is, melyekből a dolgozó népharcát ismerik meg, amely megmutatja, hogyan szabadította fel a Szovjetunió a népeket a náciizmus alól. Ilyen könyvek is vannak. És

komoly, értékes, nevelőhatású ifjúsági könyvek.

A dűs választék is egyik erős vonzóereje ennek a klubnak. Valamennyi főmunkaszervező aktívan részt vesz a klubéletben — mondja Tóth Béla —, csak éppen a Nőszövetségnek kellene jobban bekapcsolódnia a munkába. Ők a szövetkezeti tagtörzsekben maradtak le. A klub egyik lelkes látogatója, Apágyi Imre. Most a szövetkezeti tagtörzsek során fedezték fel, hogy értékes, nagyon tehetséges mozgalmi ember, aki szívvel és lélekkel és főként sok-sok értelemmel küzd a szocializmus ügyéért. Apágyi Imre most már mozgalmi beosztásban végzi az eddigiekénél is jobb munkát.

Olyan nagy az érdeklődés a klubház iránt, hogy ha Nádudvaron két ismerős beszélget, rendszerint így válnak el délután vagy délelőtt:

— Feltétlen várlak. Este a klubházban találkozunk.

Eg a szövetkezetben örömmel fogadják őket. Minden becsületes dolgozó parasztot, akik itt tanulják meg az ember becsületét és értelműkhöz talál fejlődésük útja és ennek végén meglátják a ragyogó jövőt.

Óskori települések nyomára vezetett a Hortobágyon a csatorna ásása. a föld megforgatása

A lábunk alatt történelem. Mindentűz az Alföldön. Ha belemélyed az ásó a földbe, régmúlt korok emlékeit emeli napvilágra.

Nem véletlen, hogy a Hortobágyon, ahol soha nem látott méretekben forgatták fel a földet, újra és újra előbukkannak századokkal, sőt egy évezreddel előbb élt emberek kezemunkájának nyomai.

Törvényszűri ez, de a törvényszűrésen túl szimbolikus jelentőséget látunk abban, hogy ott, ahol évszázadok előtt emberek éltek, ott most újra birtokába veszi az ember a természet mostohaságától elavult földet és virágzó, termő élet alapját teremti meg. — A történelmi múlt és a ragyogó jövő így fonódik egységbe a Hortobágyon — ez a gondolat jár a fejünkben, amikor a Déri Múzeumban felhalmozott cserépeket nézzük. Az ezer év előtti fazekas kezének vonásait tükrözi a cserépdarab, amely a Hortobágy szikje alól került ki az új barázdát szántó traktor munkája nyomán.

A traktorista kézbe vette, egy pillanatra szébe jutott a mult, aztán tovább dűbörgött traktora. A mult emlékei összegyűjtve ma itt vannak a múzeumban. A kutatók feladata, hogy a hortobágyi leleteket feldolgozzák, újabb adatokkal, következtetésekkel egészítsék ki, amit múltunkról tudunk.

A Nagyboros-pusztán és Arpádhalmán óskori, római és népvándorlás korabeli leletekre bukkantak. Lakógödörök táruitak tel. Ilyen nyomorúságos, földbevéjt gödörökben lakott ezer év előtt Alföldünk lakói. A föld volt ott hova élteben is, holtában is. Ősi leletekhez hegyeket is feltárt a föld megforgatása.

A gyökérkútj állomástól nyugat felé Nagykecskes-pusztán és a bősöghati Csépfőháton mellett az űntőzöcsatorna építéskor szintén óskori és római kori települések

nyomait találták. Próbaásást is végeztek itt a Déri Múzeum kutatói. Az ásás kiderítette, hogy egy kilométernyi szélességben nagy óskori település volt ezen a helyen. Maradványait hűen megőrizte a hortobágyi szik, míg a csatornaásás révén rá nem bukkantak. Szarmata-jazig település lehetett, ezt bizonyítja az ásatások során előtalált anyag, amely teljes azonosságokat mutat a régi hortobágyi ásatások eredményeivel. Így a porosháti Déri Múzeum régészeti anyagában.

Most Nagykecskes-pusztán egy avar sirt is találtak. A próbaásással felbontott temetkezési helyen érdekes vas-sarlót, vas-csatosokat is fejtak ki. Erőteljes népvándorlás-korabeli ezüst halántékgyűrű is előkerült az ásatáskor. A halántékgyűrű fogta össze a népvándorlaskorabeli ember halántékát.

Nádudvaron, a falu déli részén és a Hortobágy-csatornaának a súlyos hid felőli részén egy fél kilométer széles óskori település nyomai kerültek felszínre. Az ásatások során a lakógödörök, a méhkas alakú agyagbányák, az összeszedett cserépleletek a neolitikus bukki kultúrától a népvándorlás koráig minden kor emlékeit tartalmazták. Különösen szépek a bukki vonaldiszes cserépedényekhez hasonló díszítésű cserépdarabok.

A régészeti kutatások az előleletek és próbaásatok után ez után lognak meg megindulni. — Hosszú évekre szóló munka lesz a most felfedezett nagy óskori települések teljes feltárása.

Ahogy a föld felett új élet születtek, új települések keletkeznek munkálkodások azazai épünek s benépeül a pusztá, úgy tárt fel a földalatti, ezer évvel ezelőtti élet sok beszédes emléke...

Fából-fű!

Micsurin szellemében 10 centiméteres fűvé kényszeríti egy hajdúszoboszlói kertész a Gobi-sivatagban még négy méterre növé Tamarixot

A pázsitos parkok adják egy város „tüdejét”. A zöld felületek nemcsak a szemet gyönyörködtetik, de csökkenti a levegő szennyeződését, a szivár környezetben, de jelentős szerepük van a városi levegő megtisztításában is.

Ezért létesül egyre több park városainkban. Az údén zöldellő pázsitok azonban jó föld, páradús levegő és sűrű esőzés szükséges. E három feltétel pedig alig van meg alföldi városainkban. Mesterségesen kell öntözni a parkokat s ha nyáron egy-két napon elmarad az öntözés, kiegétt, kopár lesz a park.

Micsurin természetfalkító munkássága óta nincs akadály a kertészek előtt. Micsurin tanításainak szellemében alkalmazott parkosításnál Kis, Dezső, a hajdúszoboszlói kertészeti községit választotta egy ötletes újítást.

Eltérjedt cserje-féle hazánkban a Tamarix tetrandával. A Gobi-sivatagban még három-négy méteres fa, nálunk már csak gyermeknagyságú cserjévé fejlődik.

Kis Dezső kísérletezni kezdett a Tamarix tetrandával. Dugványról ültette, visszavágta újra és újra. Meglett az eredmény: a cserje tíz centiméteres „fű” lett...

A fűvé vált a gyökerei aránylag mélyre, 30 centiméterre nyúlnak

le. Így aztán az amúgyis igénytelen Tamarix alkalmas a sokszor szikes talajú, száraz nyarú alföldi városok parkosítására.

De beszéljen maga az újító: — Most ősszel töltöztem 30 centiméter hosszúra vágott és Tamarix-dugványt készíttettem. Tavasz szízeket használok fel füvesítésre. Ősszel a parkosítandó területet jó mélyen és hantosan felszántatom. Ide ültetem el húsz centiméter távolságra a dugványokat, úgy, hogy a dugványok letéje ki sem létszik a földből. Amikor tavasszal kihajt a dugvány, sarlival két-három centiméterre visszavágom. Amíg csak hajtások jönnek, mindegyre levágom őket. A nyár közepére aztán ökológiaságú, zöld gömbök képződnek és össze majdnem teljesen egységes zöld táblát alkot a sok összenőtt kis törpe Tamarix.

Drágább ugyan a Tamarix-füvesítés, mint a lümaggal történő, de megéri, mert nyolc-tíz évig nincs gond a füvesítésre. A kertészeti újítást az alföldi városokban lehet legeredményesebben bevezetni, mert a Tamarix-„fű” dacol az időjárásal és a rossz talajjal egyformán.

Micsurin szellemében így kényszeríti a magyar kertész is akaratát a természetre...

„ZSEBVIKIERŐM”

A Csapajev nevet viselő kőolajhoz új típusú vizierőművet szereltek fel. Ennek az erőműnek az a legfőbb tulajdonsága hogy csupán öt négyzetméter területet foglal el. Jótulajdonsága ezenkívül az is, hogy csak felharmadrésze annyi víz kell a működéséhez, mint a rendes erőműnek. E tulajdonságai miatt az új típusú vizierőművet „maljutkának” (csapajev) nevezik. A Maljutkát kis folyón és partokon is fel lehet állítani, nem kell hozzá nagy építkezés. Az év végéig 15 Maljutka felállítását vették tervebe.

A „pokoltól” a föld belsejéig: AMI A TALPUNK ALATT VAN

A FÖLD SÜLYA

A tudósok régen megállapították, hogy a Föld súlya 5990 trillió tonna. Képződjék el, hogy egy száz koszból álló, hosszú tolvánvontól el akarja hordani a Föld anyagát. Ha minden másodpercében utána indulna egy ilyen vontat, akkor háromszázötven évig tartana az út, hogy eljuthasson a Földre. Ha azokat a vasöntvényeket a Föld anyaga van, összekapcsolnánk a mozdonyból kintrülő fényvezetéknek félmillió esztendőre lenne szükséges ahhoz, hogy az utolsó koszig eljusson, pedig a fény 300.000 kilométert tesz meg egy másodperc alatt.

A METEORITOK ÉS VASKÖHÖK PÉLDÁJA

A Földre hulló meteoritok anyagát nikkelvas. A meteoritok pedig nem egyegek minél idegen égitestek törmelékei. Ha tehát azok nikkelvasból vannak, bizonyára a Föld sem kivétel a világegyetemben és túlnyomórészt szintén nikkelvasból áll. Ezt bizonyítja különben Földünk magusos viselkedése is, mely olyan, mint egy vasgömb.

A tények azt mutatják, hogy a sűrűség a Föld belsejében ugrásszerűen növekszik és annak idejében úgy helyezkednek el benne az anyagok

mint a kohóban a nehézfémek, vagyis a nehézebbek kerültek alá. A Föld belsejének anyagára továbbá a földrendek tapasztalatból is tudunk következtetni. A földrendek rétegzettségét úgy írjuk le a föld belsejében, mint a hangulatomok a levegőben. A rétegek tulajdonságaikban egymástól különbözők az anyagok, mely a rétegeket továbbítja. Ez a számítás arra az eredményre vezetett, hogy földünk belseje olyan rugalmas mint az acai és sűrűsége a központ felé rohamosan növekszik.

A MAGMA

Az ember már régen arra következtetett a gyakorlatból, hogy a Föld belseje nincs nyugalmi állapotban s hogy benne hatalmas hőenergia rejtőzik. A földrendek, a tűzhányok, melegforrások, gejzerek tanúeinye mind ezt igazolják. De ezt bizonyítja az a tapasztalat is, hogyha befelé hatolunk a Föld belsejébe, akkor a hőmérséklet minden 33 méterrel 1 fokkal emelkedik. Ha ezen az arapon tovább számolunk, úgy rajzolunk, hogy már 40 kilométeres mélységben 1200 fokos hőmérsékletre kellene utaznunk. De ez a számítás nem vezet igaz eredményre. Hiszen a nagyobb mélységben okvetlenül nagyobb a nyomás is a nyomás pedig emeli az olvadáspontot. A föld belsejében uralkodó, elképzeltetlen nagy nyomás mellett az anyagok viselkedése is egészen más, mint normális viszonyok között. Ez a nyomás legalább 2 millió kilógram negyetezenteiméterenként. Ilyen nagy nyomás létrehozható olyan halmazállapotot, melyet mi mai eszközeinkkel még nem tudunk előállítani. Valoszinű, hogy ilyen nyomás mellett a gázok valami szurokszerűen szivós halmazállapotba tömörülnek, amely halmazállapot azonban még sem szilárd a fizikai fogalmaink szorint.

A Föld belsejének eme olvadt állapota anyagát szoktuk magmának nevezni. A magma magyarul tisztát jelent. A magma magyarárt tisztát jelentő némi fogalmat nyújtanak az elméleti számítások mellett a tűzhányok lavatömegei, melyek 1000—14000 hótokúak. Viszont a lava tetemesen veszít hőmérsékletéből, mire a felszínre jut. — Az emeleti számítások melyek a fizika ismert tényeire támaszkodnak, a Föld belsei hőmérsékletének alsó és felső határát tudják megállapítani. Eszerint az alsó határ

2000, a felső pedig 8000 fok körül lehet.

A TOJÁS VEKONY HEJJE...

Ezektől rajzoljuk meg Földünk körösímetzetének vázlatát. Tudjuk már, hogy a Föld tömege 6 trillió tonna. E tömegnek mindössze 0,05 százaléka csak a legköze 6,91 százaléka pedig az óceánok tömege. Magára az igazi Földre tehát 93,06 százalék marad.

A Föld harmadnegyed részét a 2000 kilométer sugarú vasmag teszi ki. Földünk egy 1700 kilométer vastag burak következik, melynek anyaga különféle kemény szilárd és oxid vegyületekből áll, ezért nevezik szulfid-oxid réteggel. A Föld harmadik rétege a litoszfera, mely a szilárd kőzetek összességét foglalja magába. A litoszfera a Föld legkülső köre s tulajdonképpen csak a felszíni réteget számított 50 kilométer vastag, azon túl anyaga már nyúlékony és magas hőmérsékletű. A Földnek ez a kérge tehát, amin mi élünk, nem vastagsága ötven kilométerrel, vagyis vastagsága a földgömb 6367 kilométeres sugarához úgy viszonylik, mint a tojáshej a tojás. Meg említsük meg, hogy a litoszférában található elemek között az oxigén vezet 49,5 százalékkal, utána a szilícium következik 25,7 százalékkal. A fennmaradó százalékot a többi 90 elem között osztanak meg. A legnehezebb fém, a platina például 0,00000001 százaléknyi a Föld tömegében.

HATALMAS ENERCIAFORRÁS

Jámbor és képzetlen embereket lehetett azzal rémítgetni, hogy a föld alatt a másvilág kezdődik és hogy a vulkánok kráterei tulajdonképpen a „pokol kürtői”. A tudomány azonban, mely nem ismer más szempontot, mint az igazság szempontját, régen megintotta a bájosat. Tudjuk, hogy földünk hűto bolygó, mely hatalmas hőenergiával rendelkezik. A tudósok meggyeznek abban, hogy a egyik legbiztosabb kiaknázható energia forrás a Föld belsei melege. Az ember, mely ezekben az években az atommal kezében állandult megvilágításra és a természetet megvilágította, oda is el fog jutni, hogyha szükséges lesz rá, saját boldogulására fordítja azt a roppant energiát, mely ma megérinthető a földgolyó belsejében.

Gondosan előkészítik a szovjet iskolai tanulók téli szünetjét

A Szovjetunióban gondosan előkészítik és megszervezik az iskolásgyermekek téli szüneti foglalkoztatását és szórakoztatását. A szakszervezetek bizottságok kulturális előadásokat és összejöveteleket rendeznek a gyermekek, a klubokban, kulturális klubokban és kulturálatokban. A „jólkór” (fennyőfát) állítanak fel, ünnepségeket, uszonyokat, filmelőadásokat és hangversenyeket rendeznek. A téli szü-

idő alatt az iskolásgyermekek találkoznak a természet, tudomány, technika, irodalom és művészet legkiválóbb képviselőivel. Ezek az előadások kívül még felolvasásokat tartanak a gyermekeknek Lenin és Sztálin életéről és munkájáról is. A téli szünet alatt az iskolásgyermekek ingyen látogatják a sporttereket, korcsolyapályákat, sítérpéket és sportcsarnokokat.

IFJUSÁG

ISZAKOVSKIJ MIHAIL

Sztálinról szóló ének

Hogy zúgnak az arany kalászkok,
száz bővizű folyó hogy zajlik,
Már itt van a ragyogó reggel
fölremegő sugrakkal...
Hát, elvtársak, szóljon az ének,
a legnagyobb emberhez hajlik, —
Hisz nincs drágább, rokonabb nekünk,
most Sztálinról szóljon a dal.

Hogy részünk a boldogság legyen,
hány viharon törve át, lépett
És vitte a gyönyörű zászlót
a végtelen földek felett.
A hadvezér hívó szavára
fölkelték a gyárak s a rétek,
S a népek megvitátka döntő,
halálos, nagy ütközetet.

Mint mélyeségek kútból az itall,
két ugárszó, tiszta szeméből
Ugy mertük a jókedvet, erőt
dús utadon nagy diadal.
Hát, elvtársak, szóljon az ének,
a legnagyobb, bátor hadvezérről,
Ki félelmet sohasem ismert,
most Sztálinról szóljon a dal.

A betörő fasiszták ellen
vaspáncélba vonta a határt,
És ajkunkon nevével nyertünk
mily örös ütközetet.
A szovjetek hatalmas földjén
színaranyból nagy könyveket talált
Amelyet oly sok ezer évig
úgy kerestek az emberek.

Hogy dicsőség, ifjuság, erő
mindörökké lelkünkben járjon:
Ő adta a tavaszi hajnalt
fölpirosító sugrakkal.
Hát, elvtársak, szóljon az ének,
— a legrágább emberhez szálljon, —
A napról, a nép igazáról,
most Sztálinról szóljon a dal.

KULTURVERSENY

- Mit jelent a vegyérték?
- Mit nevezünk katalizátornak?
- Mivel foglalkozik a biokémia?
- Mivel foglalkozik a szerves kémia?
- Mi az aszimiláció?
- Milyen szerepe van a szerveszetben a hemoglobinnak?
- Miért nem habzik a szappan kemény vízben?
- Milyen vegyületek a szénhidrátok?
- Mi a bakelit?
- Mi a Nylon?
- Mi az abszolút hőmérsékleti skála nullpontja?
- Mivel foglalkozik a Kalorimetria?
- Hánvféle színek ismeretes?
- Mi a rezgőkör?
- Mi különbség van a generátor és a dinamó között?
- Mi a lényege a relativitás elméletének?
- Mi a rádióaktivitás?
- Mik az atom építőkövei?
- Mit jelent a rendszám?
- Mi az alfa sugárzás?

Rákgyógyító intézet létesül Debrecenben az ötéves terv során

Az Országos Rák bizottság közgyűlésén ismertették a Rák-bizottság ideiglenes ötéves tervére vonatkozó javaslatot. A Szovjetunió értékes tapasztalatai alapján a korai diagnózis leismerésének felhasználását a jövőben még szélesebb alapokra fektetjük. Nagyobb városokban, járási központokban rákellenes poliklinikák létesülnek. A népiéleti kormányzat

a nagy városokban és ipari központokban rákellenes poliklinikák létesülnek. A népiéleti kormányzat a nagy városokban és ipari központokban rákgyógyító intézetet létesít, így Miskolcon, Szegeden, Debrecenben, Pécsen, Szombathelyen lesznek rákgyógyító és rákbetegellátó intézetek. Előterbe nyomulnak a falu- és tanya- és népgondozás feladatai.

A hét fontos rendeletei

Az elmúlt vasárnapi 247. számú Magyar Közlöny közli a karácsonyi forgalombahozatalának szabályozásáról és a vizsgázott fogások, fogművek működésének szabályozásáról szóló rendeleteket. A keddi 248. számban van a hadigondozási igazgatóság átmeneti rendezéséről, a kisdudvási intézetek és az iskolák egészségügyének szabályozásáról szóló rendelet. A csütörtöki 249. szám hozza a kovácsolt vas- és acélhulladékok eladási és vásárlási árairól, a fémhulladékok és fémalakok árairól, az égetett agyag építési anyagok árairól, a vágómarha és vágóborjú termelői árának megállapításáról,

a burgonyatermesztés minőségének fejlesztéséről, a cukoréppamag termesztésének szabályozásáról, a napraforgótermesztés minőségének fejlesztéséről szóló rendeleteket. A Magyar Közlöny egyes számai kiadóhivatalunkban megvásárolhatók, ugyanitt elő lehet fizetni a hivatalos lapra.

December 15-én lesz Péter János püspöki beiktatása

Péter Jánosnak, a tiszántúli református egyházkerület új püspökének esküvője, ünnepélyes beiktatása, a püspökszentelés december 15-én délelőtt 9 órakor lesz a Nagytemplomban.

HETI

keonika

A Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodája Magyarországon tartotta értekezletét. Az értekezleten beszámolókat tartottak a béke védelméről és a harcról a háborús gyújtogatók ellen, a munkáspártok feladatairól, végül a jugoszláv kommunista pártól, amely gyilkosok és kémek hatalmában van. — A Tájékoztató Iroda határozatainak hatalmas világviszhangja van. — A kínai néphadsereg diadalmasan tör előre, elfoglalta Csunking városát, a Kuomintang „kormány” fővárosát. — Anglia rövidesen elismeri a kínai népkormányt — írja az angol munkáspárt lapja, a Daily Herald. — Ázsiában tovább folynak az elnyomott népek felszabadító harcai, Indonéziában éppen úgy, mint Malajban. — Magyar államférfiak, Szakasits Árpád, az Elnöki Tanács elnöke, Dobi István miniszterelnök és Kállai Gyula külügyminiszter táviratban üdvözölték az albán nép vezetőit a felszabadulás évfordulója alkalmából. — December 5-re összehívták az országgyűlést új ülészsakra. — Szerte az országban mindenütt a dolgozók ajándékot készítenek Sztálin születésnapjára, ezzel fejezik ki szeretetüket, hűségüket, hálájukat a felszabadításért, a Szovjetunió segítségéért. — Az angol-amerikai szavazógép lezavazta az Egyesült Nemzetek Szövetsége ülésén a szovjet békejavaslatokat. Visinszkij leplezte a francia küldött hazug állításait a Szovjetunióval kapcsolatban. — Harmadik éve tüntették ki Sztálin generalisszimuszát a Vörös Zászló renddel. — A Szovjetunió nem ismer el semmiféle döntést, amelyet a Kuomintang kivánságára hoznak az ENSZ-ben, mivel a Kuomintang már nem képviseli Kínát, amelyet a népi hadsereg felszabadított. — Felavatták Bécsben az ország első falusi kultúrthonát, Losonczy Géza népművelési államtitkár ismertette a kultúrthonok célját és feladatait. — December 5-én ünnepelt a szovjet nép a Sztálin Alkormány napját. — A cseh-szlovák nép a Sztálin generalisszimuszának szóló üdvözlő aláírásával esküt tett, hogy nem tér le a szocializmushoz vezető útról. — Hazaárulókat és kémeket tüntettek el Prágában. Két személyt halálra, négyet életfogytiglani fegyházra ítélték a nyarati hatalmak részére való kémkedés miatt. — Visinszkij szovjet külügyminiszter újabb nagy beszédet mondott az ENSZ-ben az új háborús előkészületek elítéléséről, a nagyhatalmak szerződés kötéséről, a béke megszüntetéséről. — Sztálin táviratban üdvözölte Enver Hodzsát Albánia felszabadulásának 5. évfordulója alkalmából. — Elkészült a vádirat a hazaáruló Kosztov és bandája ellen, a Bolgar Népköztársaság szófiai ügyészsége eljuttatta a vádiratot a Legfőbb Bulgária Bírósághoz. Kosztov és társai kémszolgálatot teljesítettek az angol-szászok és Titó részére és szovjetellenes tevékenységet folytattak.

Feliratokhoz méter széles fehér TRANSPARENS papír méter számra kapható

Böhm papírkereskedés Kossuth-u. 1. sz. Városháza épület

Kis fejtörés nagy nyereség

Számonkérjük a történelmet (8. forduló)

Vizsintesi

1. ? (Folytatása a függőleges 11-es számú sorban.)
11. Nincs ellene védekezés.
12. Kellemelenség.
13. Falba verik.
14. Zempléni Kis Sándor.
15. Cigány megszólítás.
17. Kellém.
18. Régi római pénz.

Függőleges:

2. Szavazat.
3. Kis csapat.
4. Eres.
5. Kosta.
6. Egykori rendszer volt Magyarországon.
7. Aral-tó mellől származik.
8. Kétes!
9. Nem azt.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11				12			15		
14				15			16		17
18				19					20
		21	22		23			24	25
26	27			28			29		30
31						32			
35					34		35		
		36			37		38		39
40	41			42			43		44
45		46		47					48
49			50		51			52	

19. Tábla is van ilyen.
20. Irányt jelöl.
21. Telen esik.
23. Barit közepén találjuk meg.
24. Fej.
26. Formai.
29. Csütörtök szájjal csináljuk.
31. Zeus híres jöshelye.
32. Felsőbírói tanácselnök.
33. Autó-márka.
35. Gömbölyű.
36. Görög betű.
37. Ekteien kis állat.
39. S. R.
40. Latin csont.
42. Hunor társa.
44. Magyar Vilmos.
45. Ideggyógyászok 3-aszt jelent.
47. Elre állítja.
48. Tündérmesék Shakespeare-nél.
49. Régi római viselet.
51. T. S. Z.
52. Tészta féle.

10. Iskola.
11. ? (A vizsintesi 1. folytatása)
15. Latin kettős.
16. Fordított előd.
21. Gyorsan beszél.
22. Ő az, aki okol.
24. Napszerű az orokozató hetilap címe.
25. Nehány száglo szerv.
27. Kedves neje só lett.
28. Ide szalad a gyáva bátorsága.
29. Utak díszítésére szolgálak.
30. Tatali Sport Egylet.
34. Ilyen a pénzzel tömött tárcsa.
37. Brit sziget a Földközi-tengerben.
38. Kihez?
41. Csavar.
42. Miért, a jó vidéknél.
43. Zokog.
4. Sakk vége.
46. Beszédész.
48. ... szász?
50. Rangjelzés.
52. Pénzügyi Központ.

„Számunkérjük a történelmet”

Befejezéséhez közeledik a Debrecen nagy, kiterjedt keresztrejtőversenye. A keresztrejtőverséghöz intézett levelekből, érkező levelekből, megkeresésekből máris nyilvánvaló, hogy az érdekes és újszerű pályázat példa nélkül álló érdeklődést váltott ki olvasóink tömegéből. Erre az érdeklődésre való tekintettel röviden összefoglaljuk a pályázat feltételeit: a keresztrejtőverseny október 9-től december 11-ig tart. Ez alatt az idő alatt minden vasárnapi számunkban közölünk és közlünk egy keresztrejtőt, amelynek a megfejtése egy kérdés. A kérdés az elmúlt 100 esztendő valamelyik jelentős történelmi eseményére vonatkozik és a ráadandó válasz egy évszám. Az így adódó 9 évszámot össze kell adni és az így adódó összeg a pályázat megfejtése.

A pályázatunk díjai a következők: 1. kerékpár. 2. gramofon. 3. 6 szem. herendi étkezés. 4-9. tényképezőgép. 10. díszlámpa. 11. villanyfűző. 12-15. 6 személyes teáskészlet. 16-20. könyv.

Ezek után olvasóinknak nem kell egyebet tenniük, mint a fenti egyetlen számot a kilenc pályázati újságszélvény kíséretében beküldeni kiadóhivatalunkba. Beküldési

határidő: december 17. A helyeg megfejtések kiválasztása után december 22-én, csütörtökön közjegyző jelenlétében megtartjuk a nyilvános sorsolást, melyen eldől, hogy kik nyerik a Debrecen páratlan értékű nyereményeit. A sorsolás eredményét december 24-én, szombaton megjelent lapunkban közöljük és a nyereménytárgyakat szorgalmas és szerencsés olvasóink a következő héten bármelyik nap délelőtt 9-12 óra között vehetik át kiadóhivatali helyiségünkben.

A dolgozóké az Arany Bika

Megnyitották az új éttermet, az espressót és a népbüfé

A Magyar Dolgozók Pártja, a város, a hatóságok, a tömegszervezetek képviselőinek jelenlétében tegnap délelőtt ünnepélyes keretek között nyitották meg az Arany Bika újépítelt éttermét, új espressóját és népbüféjét. Szombathy Lajos vállalatvezető üdvözölte a megjelenteket a Szállodai ipari NV nevében és rámutatott arra, hogy nem Horthy-tisztek, földúrtokosok és táblabírák „jellegvára” már az Arany Bika, hanem a szocializmust építő dolgozók szórakozóhelye. Ménes János polgármester vette át képtelenül a város dolgozóinak nevében az újépítelt helyiségeket. Beszédében hangsúlyozta, hogy a szocializmus országában, a nagy Szovjetunióban és a szocializmust építő népi demokráciákban a dolgozók életszínvonalának növekedése és ez teszi szükségessé, hogy olyan létesítményeket teremtsünk, amelyek két-három esztendővel ezelőtt még nem voltak időszerűek. Ugyan az Arany Bika is. Magunk építjük magunknak. Ezelőtt is építtek európai hírű luxusszállodákat, éttermeket, de azokban munkás csak munka-

ruhában fordulhatott meg — addig, amíg építette. Ma, életszínvonalunk emelkedése lehetővé teszi, hogy a dolgozók magukénak vallhassák az Arany Bikát is. Ennek az alkalomnál is hálával kell gondolnunk a felszabadító Szovjetunióra, amely baráti támogatásával eredményeink elérését lehetővé tette, a Magyar Dolgozók Pártjára, amely a felemelkedésünkhöz vezető útra irányított és nagy vezérünkre, Rákosi Mátyásra.

A megjelentek izelítőt kaptak az Arany Bika készítményeiből és az újszellemű kiszolgálásból. Haja János pincér is boldogan sürgött-forgott az asztalok között. „Orom nekünk a dolgozókat kiszolgálni” mondja, Miller István, a „főúr” mosolyogva bólint rá.

A megjelentek ezután végigjárták az új helyiségeket, az újvárásolt éttermet, a csillogó espressót, az étvágyat gerjesztő külsejű népbüféjét és a szinessé vált „Fehér Szalont”. A megnyitáson résztvettek elismerésüket fejezték ki Szombathy Lajos vállalatvezetőnek és Tökés Rudolf üzemezőtöknek.

Életbelépett a téli menetrend

A Magyar-Szovjet Légiforgalmi Társaság dec. 1-től kezdve a belvárosi légi járatokban életbelépett a téli menetrendjét. A Budapest-Győr-Szombathely között közlekedő repülőgépek 7.30 órakor indul Budapestre, 8.05-kor érkezik Győrbe, 8.15-kor indul tovább és Szombathelyre érkezési ideje 8.45 óra. 9 órakor indul vissza 9.30-kor érkezik Győrbe, majd 9.40-kor tovább indulva 10.15-kor érkezik vissza Budapestre.

A Budapest-Miskolc-Debre-

cen közötti légijárat 7.40-kor indul Budapestre, Miskolcra érkezik 8.30, tovább indul Debrecenbe 8.40, ahova 9.10-kor érkezik. Visszatér 9.30-kor indul, Miskolcra 10 órakor érkezik, 10.10-kor tovább indul Budapestre, ahova 11-kor érkezik meg.

A Budapest-Pécs között közlekedő repülőgépek 8 órakor indul Budapestre és 8.50-kor érkezik Pécsre. Visszatér 9.10 és Budapestre érkezik 10 órakor. A fenti járatok hétköznapokon közlekednek.

Ma nyílik meg a „Szabad Kína Kiállítás”

A debreceni pedagógus szakosztály és pénzügyi szakosztály vezetése Debrecen város, az MDP megértő, áldozatos támogatásával mellett nagyszerű kiállítást rendez és bemutatja a Szabad Kínát, a győzelmes felszabadulást. A kiállítás anyagát tervezte, kivitelezte egy vegrehajtó munkaközösség, amelynek tagjai: Akos István, Böszörményi László, Csikvári Gerő, Estók Sándor, Fellegyházi László, Kassai Ernőné, Királyné Lauányi Ila, Komjáthy István, Kövesdi László, Márjai Márton, Menyhárt József, Rácz Imre, Sár Zsuzsanna, Tamás Erviné, Tar Zoltán, Zilahy Edit, azonkívül az egyetemi Földrajzi és Történelmi Intézet, Segédkezelő és Munkában a Fazekas Mihály és Műszaki középiskola több lelkes tanulója, Bacsa Tibor, Győrfi László, Kis M. László, Köhli Imre, Siposs Sándor, Béres Pál, Hamza György, Hunya István, Oláh Zoltán, Sándor László, Veress Gusztáv.

A kiállítás a Déri múzeum termében van ügyes, izlées, szakosított összeállításban bemutatja Kínát. Látnak a régi, elnyomott Kínát, amikor élelem helyett ópi-

umot kapott a néptömeg, látjuk a boxer-mozgalmat, az első kínai köztársaságot. Szemünk előtt tolylik a kínai felszabadító háború: fényképek, képek, térképek, grafikonok mutatják a felszabadító kínai népi hadsereg egy-egy győzelmes állomását. Látnak, mint dől meg az imperialisták uralmi helyzete és hogy kezdődött meg a szovjet Szocialista Forradalom győzelmével Kína új élete. Dokumentumok igazolják és bizonyítják a kiállítás anyagával, hogy a béke megszilárdítása szempontjából történelmi jelentőségű a kínai nép felszabadítása és győzelme. Látnak a kiállítás során az új kínai ifjúságot, érezzük, amiért árad az alkotó erő.

A kiállítás vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg ünnepélyesen, a megnyitót Kulcsár Ferenc, az MDP városi titkára mondja. A kiállítás egy hétig, december 11-ig tart, minden nap reggel 8-tól este 7-ig lesz nyitva, a megtekintése díjmentes. Tíz ezer diák és 3000 üzemi munkás csoportosan tekint meg az első napokban a kiállítást, amely a nagyközönség széleskörű érdeklődésére tarthat számot.

Tudósok a népgazdaságért

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája fiókintézetének tanácsa beszámolt az intézet tevékenységéről és elért tudományos eredményeiről a szövetséges köztársaságok és autonóm területek népgazdaságában történő gyakorlati alkalmazásáról. Szko-észinszkij akadémikus ismertette az intézetek nagyjelentőségű munkáját az iparban és mezőgazdaságban. Rámutatott, hogy például az uralvidéki intézet ku-

ntatási milyen nagyjelentőségűek a bányaiipar fejlődése szempontjából.

A Komi Autonóm Köztársaság tudósai kidolgozták a köztársaság mezőgazdaságának általános villamosítási tervét. Nagyon eredményes munkát végeztek a tudósok a Krim-félszigeten a mezőgazdaság kártevői ellen vívott küzdelemben. Tadzsiszkán és Kirgizia állattenyésztésének fejlesztését nagymerítékben szolgálja a tudósok által készített föld-és növénytanai térkép.

A köztársasági akadémiák nagy munkát végeztek más tudományos területen is.

Hírek

— **Ügyletes gyógyszerárak** „Arany Annyal” Vöröshadsereg-útja 50. „Mátyás Király” Vámospercsi-út 16.

— **Várható időjárás:** Mérsékelt délnyugati nyugati szél, változó felhőzet, csapadék. — Holnap északon és nyugaton kisebb eső, havaseő, havazás. A hőmérséklet aig változik.

RÁDIÓMŰSOR VASARNAPRA

Kossuth-rádió, 7: Reggeli zene. (Hangszerepek) 7.30: Szabadegyházak vallásos fogója a stúdióból. 8: Hírek. Lipczené. Műsorismertető. 8.30: Szív kúri színek szívesen. 9: Reggeli hangverseny. (Hangszerepek) — 9.30: Evangélius vallásos fogója a stúdióból. 10: Görögkeleti festészetet közvetít. 10.45: Kultúrújság. 11: Üvegsema. Rádiójáték. 11.20: Zene vasárnap délután. Közben: Duh harangszó. 12: Hírek. 13.00: Az Alami Utó Színház zenekara játszik. 13.30: Hangos újság. 14: Hírek. 14.15: Ünnepi hangszerepek. 15.15: Hírek szerbül. 15.30: Magyar népdalok. 16.30: Mozart: Eszúr zongora-füves. 17: Hírek. 17.15: Táncezen. (Hangszerepek) 17.40: Falurádió. 18.40: Hírek. 19: Tátra Vilmos hegedű. Benedek Klára zongorázik. 20.20: Hangszerepek a vasárnap sportjairól. 20.50: Rádiójáték. 20.55: A kutyáknak. Molnár vígjáték. 22.20: A Rádiózenekar játszik. 23: Hangszerepek.

Petőfi-rádió, 8: Zene szíval. (Hangszerepek) 8.30: Falurádió. 9: Fűzőséta Zenopontumban. Vidám csavogások hangszerepek. 10: Hangszerepek. 11: Korcsmók. 11.40: Mastajta em. Lerek. 12: A Bárdos-korú enekes. Rácz Aladár cimbalmozik, zongorán kíséri Rácz Aladár. 13: Néphadsereg híradója. 13.30: Szív kúri színek szívesen. 14: Róza Emil együttese játszik. Eysén Irén énekel. Strausz György zongorázik. 14.50: Hírek. 15: A koporsó. Moricz Zeigmond elbeszélése. 15.20: Hangszerepek. 15.45: Vasárnapi kronika. 16: Gyermekrádió. 16.40: Szív kúri színek szívesen. 17: Magyar Farmozók. 17.40: Szórakoztató hangszerepek. Közben: 18.30: Hírek szerbül. 19: A tungségkirály. Operett. 19.50: Orosz népdalok Hangszerepek. 21: Hírek. 21.10: Rádiójáték. 21.30: Hangszerepek. 21.45: Hírek szlovákul. 22: Forrák mo-olya.

— **Kossuth-utca 43. szám alól** költözött a vízmű és csatornázási községi vállalat. Az Elektromos Művek Mikepércsi-úti telepéről elköltözött a vízmű és csatornázási községi vállalat a Kossuth-utca 43. szám alá. Ugyaníde költözött a műszaki ügyosztály kezelése alól kivált csatornahálózati fenntartási osztály. Az új helyiségben a vízmű és csatornázási községi vállalat telefonszáma 40-41. Vízmű és csatornázási ügyekben felvilágosításokká, szemléltetési, vízidíjanaszok ügyekben orvoslással a községi vállalat tehát a Kossuth-utca 43. szám alatt, a 40-41-es telefonon áll a közönség rendelkezésére. Hibabejelentésre éjeli szolgálatot tart.

— **Ujabb letartóztatást eszközölt** a debreceni vizsgálóbíró a hajdúházi földmivesszövetkezet hátuln, család állatfelvásárlói ügyében. Péntes Imre, a szövetkezet állatfelvásárlója megkárosította a szövetkezetet és a Marévalt, hamis vételi jegyeket állított ki, a kapott előleggel nem számolt el, a vásárolt marha helyett hitványabb, gyengébb minőségű állatokat szállított. A vizsgálat adatai alapján terhelő adatok merültek fel Reszegi Lajos bevásárló, hajdúházi lakos ellen is, aki társ, 50 százalékban részes volt a felvásárlásokban és tudhatott Péntes vizsgálóbíró elzetes letartóztatásba helyezni.

— **Hajdúhásonban, Tanya 69.** szám alatt felakasztotta magát Szántai Antal 21 éves fiatal ember. Tettét szerelmi csalódás miatt követte el. Mire rátaláltak, már halott volt.

— **Csökmön Takács József** földmives öngyilkos-ságot követett el, óvatlan pillanatban felakasztotta magát. Tettének oka betegsége.

— **Lakodalm helyett a fogházba.** A debreceni megyei bíróság szombaton tárgyalta Gorzsás Márton hadüzbűntényi földmives büntését. Ez év júliusában, amikor a Vidi-pusztáról szekeren hazafele hajtott, szembefejt Gorzsással Szabó Gábor 12 éves fiú lóháton. Gorzsás minden ok nélkül rávágott ostorával a lóra és a gyerekre, mire Szabó Gábor lóra megrugott, levetette a kislút, aki elterült a kövezeten és súlyos sérülést szenvedett. Gorzsás a baleset után az arra járók felhívása ellenére tovább hajtott szekeren, nem ment segítségére a kislútnak és nem vitte szekeren orvoshoz. Gondatlanságából okozott súlyos testisértes és baleset áldozatának cserbenhagyása miatt a bíróság három havi fogházra ítélte, az ítélet jogerőssé is vált. Ekkor derült ki, hogy az elítelt Gorzsásnak pár nap múlva lenne az esküvője, vasárnap lett volna a menyasszony hívogató de ehelyett három hónapra a fogházba került, az esküvő elhalasztódik.

— **Az igazságügyminiszter** rendelete értelmében a munkalegylem megszilárdítása érdekében ezentúl az igazságügyi dolgozóknak reggel 8 órakor, a munkaidő kezdetén jelenléti ívet kell aláírni, amelybe bejegyzik érkezésük időpontját és azt aláírásukkal niteltesítik. Nyolc óra 5 perckor a jelenléti ívet a felsőbbbíróság, illetve a megyei bírósági, járásbírósági elnökek viszik fel és mutatják be. A jelenléti ívekkel a késéseket megszüntetik, a közhivatali időt pontosan betartják és a munkatelejesítményt fokozzák.

— **Mikulás-össztánc** Schaff táncoköllyében (Sas-utca 2.) Ma 6—12 óráig, 6-án tanfolyamok kezdődnek.

— **Orosz Zsuzsika és Keczkó Ferenc** jegyesek.

— **Papp Iucika és Keczkó András** jegyesek.

— **Kölcsönkönyvtáramat** ismét megnyitottam. Pipó Rózi, Vöröshadsereg-útja 7.

— **Felhívás.** A Gyógyos-Egervideki Borforgalmi NV. érteeti a Földmives Szövetkezeteket, Nemzeti Vállalatokat, Községi közületeket és az összes italmérőket, hogy Tiszántúlon az alatt felgördölt kirendeltségeknél szerezhetik be borszükségleteiket: Debrecen: Hatvan-utca 35. Püspökladány: Rákóczi 28. Hajláböszörmény: Veszprémi-ú. 3. Nyiregyháza: Kálvin-ter 14. Kisvárd: Szent László-ú. 25. Nyírbátor: Madách-ú. 4. Berettyóújfalú: Dózsa Gy. 36. Vásárosnamény: Főter.

— **Több ízben előfordult, hogy ismeretlen tettesek a földben lévő** földvezeték elzáró szekrényeknek a föld szintjével egyvonalban levő tetejét elviszik. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy ezen cselekedetükkel másoknak a testi épségét veszélyeztetik, mert a nyitott aknába való belépés könnyen lábtörést okozhat. Ezen cselekedetük büntendő. Felkérünk mindenkit, ha a fentieket látja, jelentse a legközelebbi rendőrszemnek. Debreceni Gázmű Községi Vállalat.

— **Elmebeteg izeszgeti a járókelőket.** A Monostorpályi-út környékén lakók panaszt tettek, hogy a Monostorpályi-úton, a régi ref. temető közelében estéknként egy állítólagos elmebeteg garázdálkodik hirtelen kiugrik a temető fái közül, a rajta levő nagy lebernyegget, kabátot leveli és a járókelőket, a munkából hazatérő dolgozókat, főleg a nőket, aszonyokat izeszgeti, fenyegeti. Olyan jelenségek is felmerültek, hogy „szatrhajlamai” vannak az ismeretlen férfiak. A panasz és feljelentés kapcsán megindult a vizsgálat.

— **Ha nem veszed tőte szelvényét** nem is nyerheted.

— **Kittentés.** A Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Skutta Árpád egyetemi magántanár, a debreceni Bőrgyógyászati Klinika megbízott vezetője részére a tudományos kutatás és tudományos szakirodalom művelése terén szerzett érdemei elismerésül az egyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

— **A klinikára való szállítás** közben meghalt Nagy Ferenc tiszszöllősi lakos hathónapos gyermeke. A halál okának megállapítására elrendelték a holttest felboncolását.

— **Nyiregyháza fogták el egy** debreceni betörés tettesét. Októberben betörték Debrecenben, Csapókeret, Kinizsi-utcán Lelesz Istvánnéhoz, akitől fehé- és ruhaneműt, ingóágot vittek el. A tettest Tólas Ferenc rovtomultú egyén személyében most elfogták és Debrecenbe szállították. Örtetbe vették, most állítják össze teljes büntéjét.

— **Felhívás a terménybeadás** teljesítésére. Felhívom a terménybeadással még hátralékos gazdálkodók figyelmét, hogy fennálló hátralékaikat december hó 10-ig annál is inkább rendezzék a meg szükséges tengerimennyiség beadásával, mivel ezen időpontot túl további halasztás nem engedélyezhető s a hátralékosok ellen eljárás lesz folyamaiba téve. — Felhívom az érdekeltek figyelmét arra, hogy a Közelmezesi Ügyosztály és Gabonairóda a volt adóhivatal 2—10. sz. szobáiba költözött át. — Polgármester.

— **Tipuséb december 5—11-ig.** Hétfő: Savanyú tojásleves, vegyes pörkölt galuskával. — Kedd: Burgonyaleves fejlelegen, erdélyi rakott káposzta. — Szerda: Szegedi bográcsgulyás, egy darab alma. — Csütörtök: Hásléves betéttel, paradicsomos káposzta főtt hússal. Péntek: Szemesbab-leves, túrósmetelt. — Szombat: Zöldszegescsontleves, burgonyapüré, borjúszülttel. — Vasárnap: Paradicsomos leves, vagdaltsertés burgonyával sült tészta.

— **Ma lesz a családi összejövetel** az Arpad-téri egyházközség gyülekezeti termében, 5 órakor.

— **Uj fűrdési rend a városi fűrdőben.** A nagyerdői fűrdő vezetőse, a közönség kényelmére, megszüntette a déli pénztár zárható, úgy hogy reggel 8 órától délután 5 óráig egyfolytában adnak ki jegyet. Kivételt képeznek a vasárnapok és ünnepnapok, amikor a délelőtt megváltott jegyek délutánra már nem érvényesek a fedett uszodában. A termál gyógyvízfűrdő lértiak részére hétfőn, szerdán, pénteken egész nap, vasárnap pedig délig áll rendelkezésre, nők részére kedden, csütörtökön és szombaton. Kedden és pénteken délután a fedett uszoda lehtőt vizs- és sportúszók rendelkezésére áll.

— **Vasárnap svatják fel a Petőfi szénbányát.** A hároméves tervreprezentatív beruházásaként december 4-én avatják fel ünnepélyes keretek között a nógrádmegyei Petőfi-bányát. Az új bánya legmodernebb szénbányáink egyiké: Felszerelésénél, berendezésénél igénybevétték a legmodernebb technikai eszközöket. A szénet ebben a bányában már nem csilléken szállítják, hanem gumiszalagokon továbbítják a többkilométer hosszú pályákon. Eddig gumiszalagon csak rövid távolságra szállították a szénét. Az új bányát ellátják részlegépekkel és modern fejtségpekkel is.

— **Az amerikai légitársaság** egyik DC 6-os jelzésű kereskedelmi repülőgépe, útban Mexico City felé, a dallasi repülőtér közelében kigyulladt és lezuhant. A gépen 38 utas és öttagú legényegység utazott. Huszonnégy utast kórházba szállítottak s a gép roncsai alól húsz halottat vontak ki.

— **Varju József tiszszalakkal** dolgozó paraszt szép dohánytermést ért el az idén. Hét mázsa helyett 12 mázsa 18 kiló dohánya termelt egy hold földön. Varju József most lépett be a tiszszalakkal termelőszövetkezetbe. A még jobb nagyüzemi művelés eredményeképpen jövőre még magasabb dohánytermelést fog elérni.

NYERHET

Kerékpárt, gramofont, Herendi étkészletet, ha résztvesz

Bővebbet megtud a kiadványtalanban

A Helvécia keresztrejtvény versenyén.

A MOSZKVAI CSATA

A Nagy Honvéd Háziorban a szovjet hadsereg egyik legkiemelkedőbb hadművelete a moszkvai csata volt. A háború elején, Hitler kétszer kísérelte meg a szovjet főváros elfoglalásával. Az első — 1941 október 2-án indított — támadást a Szovjet Hadsereg megállította. Ekkor a német hadvezetőség újabb támadást készített elő: 54 hadosztályt gyűjtött össze Moszkva közelében.

November 7-én — mint minden évben — az Októberi Forradalom évfordulója tiszteletére nagy katonai felvonulást rendeztek a Vörös Terepen. A Lenin-mauzóleum emelvényéről Sztálin lelkesítő beszédet mondott. Felszólította a szovjet népet, hogy harcoljanak a fasiszta betolakodók végső leveréséig.

November 16-án indult meg Moszkva ellen az általános támadás, a Volokolamszknál kezdődő rohammal. A Szovjet Hadsereg — miközben Moszkva lakossága védelmi övet épített és a hadianyaggyarakban a férfiak és nők pillanatnyi szünet nélkül dolgoztak — husz napig védekezett a 220 mérföldes frontszakaszon, visszaverve minden támadást.

A Moszkvát folytatott csata, amelyet Sztálin lángelméje szervezett meg, példátlan volt a vi-

lágörténelemben. A német fasiszták óriási számbeli fölényük ellenére — amely különösen a tankokban mutatkozott meg — sem tudták Moszkva védőövezetét áttörni.

A Szovjet Tájékoztató Iroda december 13-án jelentette, hogy a Moszkva körülszárasra és elfoglalására indított német támadás összeomlott. A jelentés beszámolt arról, hogy Ljoljusenko, Kuznyecov, Rokoszsovszkij és Gorov tábornokok csapatai szétzúzták a német harapfogó szárnyait, a fasiszta hadsereg negyedik részét pedig megfutamították.

A december 6-án megindított szovjet támadás következtében a német fasiszták hatalmas veszteséget szenvedtek Moszkva alatt. Az óriási embervesztésen kívül 4801 ágyút, 3074 mozsarat, 8000 gépfegyvert, 2766 tankot és 33.640 motoror-járművet hagytak hátra a Szovjet Hadseregnek.

A moszkvai csatában tört meg a német hadsereg ereje. A szovjet csapatok itt vették véget a fasiszták „legyőzhetetlenségével” veletl hínék, kiragadták az ellenség kezéből a kezdeményezést és a többi fronton is támadásba lendültek.

A győzelem sztálini tudománya diadalmaskodott a moszkvai csatában.

Amit a talajtudományról tudnunk kell

A talaj problémái régtől fogva érdekelték az emberiséget. Kulcsfontosságúak a talajtermékenységének, nem ritkán a tapasztalt talajkimerülésnek okát, iparkodtak hibáiban, betegségein segíteni. Dívatos elméletek váltották fel egymást a nyugati tudományban, melyek azután hamarosan a felelős homályba kerültek. Így Thaer Albert neves német mezőgazda a humuszban vélte felfedezni a talaj termékenységének kizárólagos okát, míg a szintén német Liebig Justus az ásványos sókra esküdött, mint a növény egyetlen, a talajból felvett táplálékára.

A talajtan (pedológia) tudománya azonban legnagyobb mértékben orosz földön fejlődött, már a 19. században is. Oka azok a hatalmas egységes kiterjedésű talajzónák — a tundra, a kilugozott szürke erdőtalajok, a termékeny lösztalajok különböző formái, a félszáraz sós puszták talajzónái —, amelyek korán felkeltették a tudományos kutatók figyelmét. Glinka, Szibirceev, Kozticev és Dokucsajev tekintetők a tudományos talajtan igazi megalapítóinak. Ők tisztázták a talaj életének vitás kérdéseit, ramutattak arra, hogy a talaj élő és élettelen tényezők keveréke, folytonosan változásban levő, dinamikus rendszer, amelynek jelenségeit elhibázott dolog volt egymástól elszigetelten, mechanikusan szemlélteni. Ramutattak arra, hogy a talaj képződése az anyakőzettől, az éghajlattól és a növényzettől egyaránt függ. Tanításuk nyomán nemcsak a talajtan elvei mentek át a tudományos köztudatba, hanem az általuk használt orosz nyelvű szakkifejezések is minden nemzet tudományos köznyelvébe bejutottak. Csak egy pár példa: a mindenki által ismert „csernozjom” szó a világhírű termékenységű ukrainai lösz-övezet megjelölésére, amit német szolgát utánzás következtében helytelenül mondunk csernozsemnek, hiszen e szó „e” betűje az orosz „э”, vagyis a „jescso”, amit „jo”-nak ejtünk. A kilugozott erdőtalajok „podzol” neve, a különböző sziktípusokra használt szolonyec, szolonycsak, szolodj kifejezések, a löszben található va-

kondlyukak a krotovinák, a mezes humusz-talajok, a rendzínák neve szintén az ő munkásságuk nyomán terjedt el.

Jelenleg Dokucsajev legnagyobb tanítványa, Vaszilij Robertovics Viljamsz a legkiválóbb szovjet talajtudós. Már 1899-ben rámutatott arra, hogy az agrár-tudományok fejlődésével egyre jobban előtérbe jutnak a talaj fizikai és kémiai problémái. Nem nyugodott bele a talaj folytonosan csökkenő hozadékáról szóló tanításba, hanem olyan elméletet dolgozott ki, melynek alkalmazásával a termőföld hozamát nemcsak állandósítani, hanem növelni is lehet. A talaj ésszerű művelésének jól felépített rendszerét dolgozza ki, ami megakadályozza a morzsolódás szerkezet mechanikus szétrombolás lehetőségét. Kimutatta, hogy a talaj tartóssága nem függ mechanikai összetételétől, hanem azt egyedül a humusz határozza meg. Kiemeli Viljamsz az erdő nagy szerepét a csapadék megőrzésében. Ennek alapján történik most a Szovjetunióban a 15 éves erdősítési terv keretében a száraz területeken az erdősávok létesítése.

A szovjet pedológusok megállapították, hogy az ukrainai csernozjom minden hektárának felső 20 cm-es rétegében 132 tonna nitrogén, 6,6 foszfor és 7,2 tonna kálium van. Ezeknek köszönhető rendkívüli termékenységét.

A csernozjom területek kiváló kutatói Tumin G. M. és Tanfiljev is. Vinogradov a szovjet talajok morbiditás-tartalmát kutatja. Atlaszosan 0,0012 százaléknak találta és megállapította, hogy igen nagy szerepe van ennek a csekély mennyiségnek is a nitrogén megkötő Azotobacter nevű baktériumok életében. Filatov és Biber kénssavval és étterrel kezelt csernozjom-talaj biokémiai hatását kutatták. Kiderítették, hogy az így kapott vonatkozások nemcsak az élesztő erjedő hatását emelik 5-8 százalékkal, hanem a csirázó borsó gyökereinek növekedését, a nyúl sebének gyógyulását is előmozdítják.

Dr. Válóczy László
mezőgazd. gimn. tanár
Debrecen

EGY AUTÓBUSZ 24 órája

Válasszuk ki a G. J. 295-öt. — Vagy válasszuk ki a 86-os rendszámút. Mindegy. Ezeknek a kocsiknak az élete egyforma, s ha 24 órát megérezzük belőle, meglátjuk, milyen érdekes dolgok történnek vele egy nap alatt.

Kezdjük ott, hogy ragyogó tisztán megérkezik egy ezüstkoponyú piros autóbussz az Arany Bika előtti M. V. F. megállóhoz. Ez a kocsi a menetrend szerint 12 óra 5 perccor indul Mátészalka, Vásárosnamény felé. Az utasok elfoglalják helyüket, a volánhoz ül Molnár Lajos.

Indul, Abafalvi Károly kezeli a jegyeket. Elég sok a munka, az utasok ezernyi kérdése is akad amellel útközben. Mikor érkezünk meg? Nem lesz-e defekt? Menyire állunk Nyírbátorban? Csomagért kell-e külön fizetni? Mind-megannyi kérdés, amire a kálauznak kell lelkiismeretes kimerítő választ adnia.

De a munkaversenypontok között az udvariasság is szerepel és a kálauzok a szokotnál is jobban igyekeznek az utasok rendelkezésére állni.

Az út így telik el. Baj nemigen éri a kocsit, azt is meglátjuk majd, miért nem. A szerelők jó munkája eredményezi ezt. De ha véletlen defekt fordul elő, azonnal munkába lép a vezető, még a kálauz is levelesz nyakából a táskát és alálékszik a nagy behemót autóbussznak és egykettőre megjavítja a hibát.

Megérkeznek. A kocsit a garázsba állítják. Atvizsgálják, nem esett-e valami baja és megnézik azt is, nem felejtettek-e benne valamit a szórakozott utasok. Mert az is előfordul. És az autóbusszon nem szabad semminek elvesznie. A multkor jomágam egy táskát hagytam Orsházan és két nap múlva hiánytalanul megkaptam.

Az éjszakát a végállomáson tölti a sofőr és a kálauz. Aztán hajnalban újra visszaternek Debrecenbe. Itt a kocsit a szerelők vezetik munkába. Először Kungler András, a kocsióros. Nehéz munka ez, különösen őszi és téli. Hatalmas sárkoloncok rakódnak a kocsira, minden részét ragyogó tisztára kell mosni. Péter bácsi, még Emberné segítetek, hogy kívül-belül ragyogó tiszta legyen a kocsi. Aztán a szerelők nézik meg. A gumikat vizsgálják, nem szorult-e javításra, mert rögtön lehet javítani a hibát. Itt a házi vulkanizáló, aztán linizky, a szertárosok jön s kielégíti a szerelőket, akik anyagot kérnek tőle a javításhoz. — Dembrovsky, Tuza, Nagy egyre csak serénykednek. Telen a nagy hidegekben is pusztá kézzel javítják a vasrészeket.

Mozi

APOLLO
FIGYELEM!
Ma: d. e. fél 12, d. u.: fél 3, fél 5, fél 7, fél 9 órakor
UJ SZINES SZOVJET FILM!
Három találkozás
Hétfőtől:
CSAK A PAPA MEG NE TUDJA
vidám filmoperett
VIG FILMSZÍNHÁZ
d. e.: 11, d. u.: 2, 4, 6, 8 órakor
Idei színen nagy SZOVJET SZINESFILMJE!
Három találkozás
Hétfőtől:
NEGYEDIK PERISZKÓP
METEOR
Ma utoljára
2, 4, 6, 8 órakor
Nagy mérközés
Hétfőtől:
VARÁZSKRISTÁLY

Színház FILMCSILLAG

Nagyon nehéz művészi feladat a szovjet ember ábrázolása és az idej harmadik szovjet darab bemutatóján éppen ezen a ponton kerülnünk szembe a „Filmcsillag” néhány szereplőjének alakításával. Mert a nagy gondnal előkészített darab — legfőbb hiányosságai ott mutatkoztak, hogy egyesek összevetésztették a szovjet vigjátékot a régi operettekkel, mások meg mindenáron prózát akartak csinálni ebből a zenes darabból, mely éppen ellenkezőleg tele van színekkel, fényvel, melegséggel, olyan tarkasággal, mint Verocska színes ruhája az első felvonásban.

A téma nem új, azonban a darabot ott tudjuk igazán értékelni, amikor a kettős szereposztásban adódó helyzetkomikumok sem olvadnak szírpupos giccsé, hanem az emberábrázolást a jövőbe is mutatnak és mindnyájunknak sokáig fülében csengenek azok a szavak, melyet Melnikov professzor házában mond Kozlov tanár: **A világ sorsa nem a banditák, hanem az emberiség jóakaróinak a kezében van letéve.**

A főszereplő Nikitina is az emberiség jövője és a tudományos munka sem szakítja el a való élet-től.

A szerepcseréből adódó bonyodalmak felkeltik benne az életrebb oldala iránt az érdeklődést, ami bizonyosság amellel, hogy a szovjet ember az élet minden területén más tud lenni, mint amit eddig ismerhettünk és ez a típus áll közel hozzánk és azokhoz, akik a valóságot, az igazat, az emberit keresik munkában és szórakozásban.

Spányik Eva nem a legserényesebben ooidotta meg Nikitina tudós nő szerepét. Egy tudós nő nem k. u. k. örmester, kissé száraz, de nem „sóshering”. Rendezői hiba vissza-visszatérő darabosság, annak ellenére, hogy egyes jelenetekben valóban szovjet tudósot, vagy operett színésznőt ismerünk meg benne. A kettős szerep, felelősségében így nem mindig jutott fölé a kéleltesen érvényre Moricz Lili Margharita néni szerepében szellemesen formált figura, Boross János könnyű eszközökkel araltott sikert, Dekány János mértéktertő, szimpálikus megjelenésű, szovjet katonatiszt, Miklóssy László ezúttal nehezen bírközik meg szerepével, Zente Ferenc hibetől alakítást nyújt, Thuróczy Gyula egyszerű, jó, Angyal Sándornak nem sikerült

életrekeltenie a szovjet filmrendező, Molnár Iván pusztá megjelenésével derűs perceket szerez. Mihály Lici nem meggyőző, Jurik Juci mesze jár a diáklánytól. A többiek Lantos Edit, Daráz Ilona, Szűcs András, Sáradi Zoltán, Juhász Nándor, Vámosi Bőke, Csáky Magda, Fogarassj Mária, Novák István, János Zita, Láng Nóvák szerepük és tehetségük szerint hozzájárultak az előadás sikeréhez.

Komor István rendezése a tennypós első felvonás után kátyuba került és emiatt, a darab sok színes fordulata is elsikkadt. Csak a harmadik felvonás hozta vissza a Filmcsillag igazi szípközöző szellemét.

Kerényi Lajos díszletei díszterületekben meglepőek és ötlettel leteltek.

Dunajevszkij, Miljutin, Bartej, Mokrouszov, Bogoslovskij zenéje Eadre Emil vezénylésével különösen érvényesül, Ligeti Mária koreográfiája tetszetős és új ötletekben gazdag.

Kiss Antal

—1101—

Vasárnap délután a „Szines színter” előadása van musoron. Opera operett, arák kettősök, balett műsor, népi táncok, vidám jelenetek stb.

A „Filmcsillag” az idej legújabb mabb operettje melynek rendezője nagy sikerrel az egész város közönsége beszel, vasárnap este 8 óra után este van legközelebb a színház műsorán, Vidámság, keru, kacagás 3 óra át, Hangulatoss muzsikát Pompás táncok!

Mikulás délután hétfőn lesz a színházban fél 4 órai kezdettel. Színházról „Rosszszorsóság végnapja!” műsorral 3 felvonásban. Gyermekének előny. Felhívások 3 óra után nélkül vidám szórakozás. Mikulás a színház kőszája az ajándék csomagokkal, melyeket a színház pénz társaságának a hétfőn délután 12 óráig. A gyermek neve és születési helye a csomagra ráírando. Össze gyűjtés! Jegyek 1-5 forintig. Gyermekárnykorra való tekintettel a jegyváltás kötelező.

Előkészületen: Schenk: Palusi bor-boly, vígopera.

Az előadásokat pontosan kezdjük. A későn érkezők csak szünetben léphetnek be a helyeikre.

HETI MUSOR
Vasárnap du. fél 4-ór: SZÍNHÁZ színter, Berletézet.
Vasárnap este fél 8-ór: Filmcsillag Berletézet.
Hétfőn du. fél 4-ór: Mikulás műsorán. Rosszszorsóság végnapja!
Hétfőn este fél 8-ór: Filmcsillag Aranyosok és 2. szívetvényműsor.
Keddén este fél 8-ór: tartottja Geokoni,berlet és P. szívetvényműsor.

A Gorkij-Színház

A moszkvai Művész Színház és Gorkij neve a kultúra történetében szorosan összekapcsolódik. — Színház és író még sohasem találtak ennyire egymásra. A Művész Színház adta elő Gorkij első drámáját: a „Kispolgárok”-at, az „Ejjeli menedékhely”-et és a többi. Már első drámáiban felzúndult Gorkij forradalmi hangja. A „Kispolgárok” főpróbája idején a cári hatóságok a színházba és a színház köré legyveres rendőrszolgálatokat rendelték ki, a színház előtti téren lovascsendőrök száguldottak, s valóban, eléként a „Kispolgárok” mutatta be színpadon a jövőendő hírnökét, a forradalmi munkás alakját.

Gorkij optimista és lázadó szellemű drámái kiváltották a demokratikus gondolkozás tömegek elismerését és együttérzését. Kocsalov szerint: a közönség úgy fogadta az „Ejjeli menedékhely” című darabot, mint fergeteg — a forradalmat jelző vihamadarat.

A szovjet uralom éveiben a megújított színházba Gorkij a legkedveltebb klasszikus íróként, kor első színpadi szerzőjeként vonult be. A színház és a közönség egyaránt ósztinte lelkesedéssel és nagy szeretettel fogadta műveit,

A Művész Színház 1932 óta viseli Gorkij nevét. Nemcsak nevében, hanem szellemében is valóban Gorkij színház. A haladó, forradalmi művészetet szolgálja. Gorkij műveiben realiztikus egyszerűségű törekvés, hátr és férfian meggyőződés lángoló szenvedéllyel fejezi ki a haza alapvető érdekeit, az ellenséggel szemközt engesztelhetlenségét.

Gorkij alkotó eszméi erőteljesen hatottak a színház fejlődésére. A Gorkij-színház rátalált a művészet legzsebb, legkorszerűbb útjára és ennek során gazdagította, továbbfejlesztette az orosz irradalom klasszikus hagyományait. Előadásaiban maradéktalanul megnyilatkozt Gorkij harcoss eszméit, amely a nép győzelmét és a burzsoáz életforma halálaitárságát hirdette. A bemutatott darabokban híven ábrázolja a bolsevikék hősi magatartását, egyúttal és párhuzamot von a kommunista magatartás és az ellenség jellemtelensége között.

A moszkvai Művész — most Gorkij — Színház fejlődésének iránnyát hosszú időre meghatározta a Gorkij színműveiben rejlő forradalmi hagyományok.

